

ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΜΗΣΗ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Το περιοδικό μας (τεύχος Απριλίου-Μαΐου 14), δημοσίευσε το έγγραφο-αποφάντα της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ, που αφορά στο σοβαρό πρόβλημα της δόμησης εκτός σχεδίου οικισμών του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου.

Το πρόβλημα αυτό (ακριβώς λόγος της σοβαρότητας για ολόκληρο Ζαγόρι), απασχόλησε το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου, στην τακτική συνεδρίασή του της 17ης Μαΐου.

Αξίζουν συγχαρητήρια για την άριστη απόφασή του, που πάρθηκε μετά από ενδελεχή συζήτηση και με τον προβληματισμό και η οποία ως εξής: (Απόσπασμα αριθ. 2000):

«Ο κ. Πρόεδρος κηρύσσει την απόφαση των εργασιών του Δημοτικού Συμβουλίου.

Ο κ. Πρόεδρος εισηγούμενος το θέμα ημερήσιας διάταξης είπε τα εξής:

«Λαμβάνοντας υπ' όψη

1. το έγγραφο της ένωσης τουριστικών επιχειρήσεων Ζαγορίου

2. την απόφαση της επιτροπής τουριστικής πολιτικής και προβολής

3. την απόφαση της επιτροπής τουριστικού σχεδιασμού και προγραμματισμού

4. τις αποφάσεις των τοπικών συμβουλίων και

5. την ανάγκη διεξόδου των κατοίκων μας και ιδιαίτερα των νέων οι οποίοι προσπαθώντας να αντιμετωπίσουν το γενικό πρόβλημα της ανεργίας στρέφονται προς τη λύση του επιδοτούμενου αγροτουρισμού

αποφασίζει να αντιμετωπίσει με το πρόβλημα της εύρεσης οικοπέδου για ανέγερση της αγροτουριστικής μονάδας τους αφού τα σχέδια των οικισμών των δημοτικών μας διαμερισμάτων είναι πλέον κλειστά και

1. ότι η αλόγιστη και χωρίς μέτρο δόμηση εκτός οικισμών θα προκαλέσει αναμφίβολα πρόβλημα και θα αλλοιώσει το χαρακτήρα και το χρώμα του Ζαγορίου.

2. ότι η δόμηση εκτός οικισμών δεν υπάγεται στις δεσμεύσεις και τις προϋποθέσεις δόμησης του δ/τος Ζαγορίου Α' ζώνης και συνεπώς δημιουργεί άνοση μεταχείριση και θέτει σε

δυσμενή θέση του οικοδομούντες εντός οικισμών σε σχέση με τους οικοδομούντες εκτός αυτών.

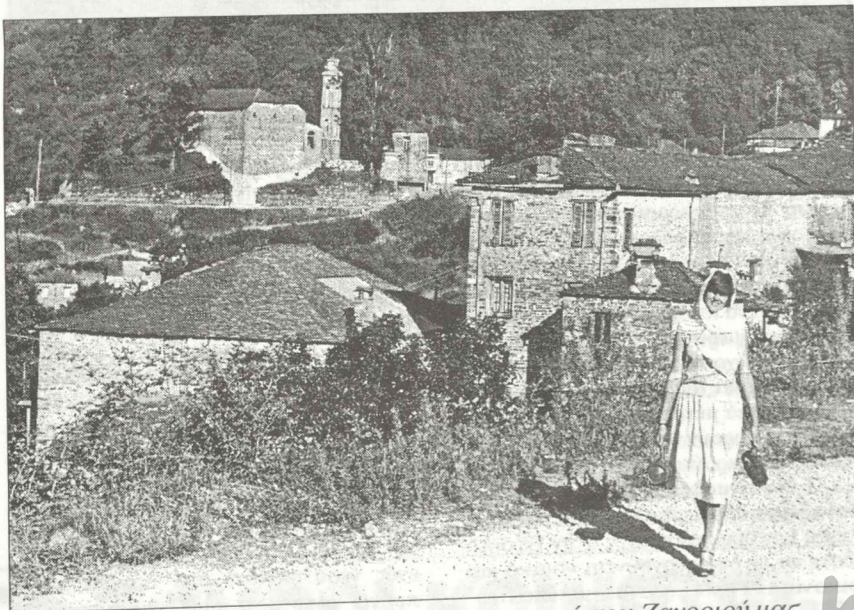
3. Ότι η εν γένει ανάπτυξη του Ζαγορίου και ειδικότερα του Δήμου μας, μέσα στην οποία ανάπτυξη υπάρχουν και τα αγροτουριστικά καταλύματα και οι τουριστικές επιχειρήσεις, άπτεται μιας ειδικής μελέτης ανάπτυξης της περιοχής. Μελέτη η οποία υποχρεωτικά θα λάβει υπόψη της όλες τις σχετικές μελέτες που αφορούν την περιοχή Ζαγορίου,

δραστηριότητα εκτός οικισμών.

Το Δημοτικό Συμβούλιο, μετά από διαλογική συζήτηση αφού έλαβε υπόψη του την ανωτέρω εισήγηση.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ
ΟΜΟΦΩΝΑ

Θα πρέπει πριν την οποιαδήποτε δόμηση εκτός οικισμών να συσταθεί ένας ενιαίος φορέας ανάπτυξης του Ζαγορίου, ο οποίος θα επιμεληθεί τη σύνταξη της σχετικής χωροταξικής μελέτης για τον καθορισμό ζωνών

Έτσι αλώβητη να κρατήσουμε την ομορφιά του Ζαγορίου μας.

όπως αυτή του ιδρύματος Γουλανδρή, του ΤΕΙ Ηπείρου, η μελέτη που θα εκπονήσει υπό σύσταση αναπτυξιακή εταιρεία Βόρειας Πίνδου κ.λ.π. και

4. Ότι οι αρμοδιότητές μας στο συγκεκριμένο θέμα της δόμησης θεσμοθετούνται στο άρθρο 37 παρ. 1β και 106 Π.Δ. 410/95, εισηγούμαι ότι η γνωμοδότησή μας επί του θέματος θα πρέπει να είναι η εξής:

Θεωρούμε ότι θα πρέπει πριν την οποιαδήποτε δόμηση εκτός οικισμών να συσταθεί ένας ενιαίος φορέας ανάπτυξης του Ζαγορίου ο οποίος θα επιμεληθεί τη σύνταξη της σχετικής χωροταξικής μελέτης για τον καθορισμό χρήσεων γης καθώς και την επέκταση των ορίων των οικισμών και συνεπώς μέχρι τότε θα πρέπει να ανασταλεί οποιαδήποτε οικοδομική

χρήσεων γης καθώς και την επέκταση των ορίων των οικισμών και συνεπώς μέχρι τότε θα πρέπει να ανασταλεί οποιαδήποτε οικοδομική δραστηριότητα εκτός οικισμών σύμφωνα με τα όσα λεπτομερώς αναπτύχθηκαν και με σαφήνεια διατυπώθηκαν από τον εισηγητή του εν λόγω θέματος.

Η απόφαση αυτή έλαβε αύξονα αριθμό 60/2000.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.
Τα μέλη»

Όμως, επειδή η παραπάνω απόφαση έχει μόνο γνωμοδοτικό χαρακτήρα και τίποτε δεν μας εγγυάται, πως οι προτάσεις της θα γίνουν έγκαιρα πράξεις από τους έχοντες την ευθύνη και την αρμοδιότητα, έτσι ώστε να προστατευτεί το Ζαγόρι από μία δόμηση άναρχη και ανεξέλεγκτη

που αν γίνει θα αλλοιώσει ανεπανόρθωτα την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του και το μοναδικό δομημένο περιβάλλον του, θα πρέπει όλοι οι Ζαγορίσιοι να σηκώσουμε φράγμα αξεπέραστο στη διαβλεπόμενη καταστροφή του. Για το Ζαγόρι υπάρχει από χρόνια ειδικός Νόμος για την Αρχιτεκτονική του κληρονομιά κι όμως καθημερινά τον καταστρατηγούμε. (Παρενθετικά αναφέρουμε αυτό που συμβαίνει τις μέρες αυτές με τον Ο.Τ.Ε. Παρ' ότι ο προαναφερόμενος Νόμος ορίζει σαφώς η καλοδίσωση πρέπει να γίνεται υπογείως, σε κάποια από τα χωριά μας άρχισαν να φυτεύουν πάλι κολώνες. Έτσι μαζί με τις κολώνες της ΔΕΗ τα χωριά μας γίνονται φυτώρια ξυλοκολώνων και μνημεία ακαλαισθησίας. Και δεν ιδρώνει τ' αυτή κανενός).

Η ΙΛΕΖ με ομόφωνη απόφαση του Δ/κού Συμβουλίου της, αφού εκφράζει τη θερμή επιδοκιμασία της στην Απόφαση του Δ. Συμβουλίου του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου, καλεί όλους τους Φορείς του Ζαγορίου (Ένωση Ζαγορισίων Αθηνών, Πολιτιστικό Σύνδεσμο Ζαγορισίων, τους Πολιτιστικούς Συλλόγους όλων των χωριών μας, τα Δημοτικά Συμβούλια και των άλλων Δήμων του Ζαγορίου, τα Τοπικά Συμβούλια κι όλους τους Ζαγορίσιους) να συνειδητοποιήσουν τον άμεσο κίνδυνο που διατρέχει το Ζαγόρι, αν δεν δρομολογηθεί το ταχύτερο ο καθορισμός των ζωνών χρήσεως γης, όπως προτείνεται, χρόνια τώρα, από όλες τις μελέτες ανάπτυξης του Ζαγορίου.

Το πρόβλημα, προφανώς, δεν αφορά μόνο στη δόμηση του κάμπου Ασπραγγέλων, αλλά σ' ολόκληρο το Ζαγόρι.

Ας μην αφήσουμε ν' ανοίξουν οι Κερκόπορτες αλλοίωσης και παραμόρφωσης του μοναδικού δομημένου Ζαγορίσιου περιβάλλοντος, πολύτιμη πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά μας.

Η ΙΛΕΖ, προβληματίζεται για τη διοργάνωση το καλοκαίρι, σε κάποιο από τα χωριά μας, σε συνεργασία και με άλλους φορείς, Ημερίδας, όπου ενώπιον των αρμοδίων να συζητηθεί διεξοδικά το πρόβλημα «Δόμηση εκτός σχεδίου οικισμών στο Ζαγόρι».

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ

«Μία φωτογραφία... μία ιστορία»

ΣΑΒΒΑ Θ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Οι προπομποί του μαζικού τουρισμού στο Ζαγόρι

που οι Γάλλοι τουρίστες απολάμβαναν τις χαρές της όμορφης φύσης του Ζαγοριού και τη ζεστή φιλοξενία των κατοίκων του. Δεν υπήρχαν τότε τα οργανωμένα σιμμερινά ξενοδοχεία, εστιατόρια και

τους συναναστροφή με τους ξένους επισκέπτες. Το καθιερωμένο πρόγραμμα ξενάγησης των Γάλλων τουριστών πέρα από τη χαράδρα του Βίκου, τα βυζαντινά μας μνημεία και τ' αρχοντικά περιελάμ-

Γάλλοι τουρίστες στο Μονοδένδρι πριν 35 χρόνια ανεβαίνοντας για την «ΟΕΥΑ»

νωμένης προσπάθειας για την τουριστική υποδομή στο Ζαγόρι που στη συνέχεια είχε σαν αποτέλεσμα τη διαφήμιση της περιοχής μας και την αλματώδη ανάπτυξη αργότερα του τουρισμού στα Ζαγοροχώρια.

Η χαράδρα του Βίκου και το Μονοδένδρι ανέκαθεν προσέλκυαν το ενδιαφέρον τόσο των ντόπιων όσο και των ξένων επισκεπτών, που καθημερινά κατέφθαναν εκεί. Όμως η οργανωμένη προσπάθεια του Β.Ε.Ι. κατά το έτος 1964 με το πρόγραμμα «Το Ξενοδοχείο του Χωριού», που εφαρμόστηκε σε διάφορες περιοχές της χώρας μας με ιδιαίτερο τουριστικό ενδιαφέρον, όπως τα Ζαγοροχώρια, τα χωριά της Χίου, Κορινθίας κ.ά. αύξησε θεαματικά την προσέλευση των τουριστών στις περιοχές αυτές.

Η δημοσιευμένη φωτογραφία είναι μια χαρακτηριστική σκηνή από την εποχή εκείνη, που πρωτοξεκίνησε ο μαζικός τουρισμός και

ξενώνες και οι τουρίστες διανυκτέρευαν στα στοιχειωδώς επιπλωμένα δωμάτια των σπιτιών μας έπαιρναν μαζί τους το πρωινό τους και αναπτύσσονταν έτσι μια ιδιαίτερη σχέση μεταξύ των φιλοξενομένων και των ντόπιων κατοίκων, η οποία διατηρούνταν για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα και μετά την επιστροφή των ξένων στις πατρίδες τους.

Η ζεστή εκείνη φιλοξενία δημιούργησε την κατάλληλη ατμόσφαιρα για ν' αγαπήσουν οι ξένοι τον τόπο μας και τους ανθρώπους του, να γνωρίσουν τον πολιτισμό μας και να γίνουν έτσι οι ένθερμοι κήρυκες της περιοχής μας σ' ολόκληρη την Ευρώπη.

Θυμάμαι, πως όλοι σχεδόν οι συγχωριανοί μου την περίοδο εκείνη, με τη συνεχή επαφή τους με τους Γάλλους τουρίστες είχαν μάθει στοιχειωδώς τη γαλλική γλώσσα και μπορούσαν να συνηθίσουν να συνομιλούν στην καθημερινή

βανε και την επίσκεψη της τοποθεσίας ΟΞΥΔΑ απ' όπου η θέα της χαράδρας του Βίκου είναι μοναδική. Στην ΟΞΥΔΑ πήγαιναν καβάλα με τα φορτηγά ζώα των κατοίκων του χωριού διανύοντας μια απόσταση 45' λεπτών της ώρας περνώντας μέσα από ένα δύσκολο σχετικά μονοπάτι. Και ήταν αυτός ο περίπατος ένα σωστό πανηγύρι για την κοινωνία του χωριού μας. Ένα «ψίκι», όπως και στη φωτογραφία φαίνεται, από 25-30 καβαλλάρηδες οι περισσότεροι καλλιγράμμες Γαλιούλες καθισμένες άβολα πάνω στο σαμάρι στρωμένο με πολύχρωμα κιλίμια να διασχίζει τα γραφικά σοκάκια του χωριού με τραγούδια και χάχανα δημιουργώντας μια πολύ ευχάριστη και γιορταστική ατμόσφαιρα στο πέρασμά του.

Αξίζει να σημειωθεί, πως τότε στο χωριό μας υπήρχαν περισσότερα από 40 φορτηγά ζώα άλογα και γαϊδουράκια και σήμερα δεν υπάρχει ούτε ένα, που να μας θυ-

μίζει παλιότερες εποχές. Αντικαταστάθηκαν όλα από ισάριθμα αυτοκίνητα κούρσες και αγροτικά.

Προς την ΟΞΥΔΑ, όπου έγινε αυτός αυτοκινητόδρομος, δεν κυκλοφορούν πια καβαλλάρηδες αλλά φαλαγγες αυτοκινήτων μεταφέροντας ένα πλήθος επισκεπτών όλων των εθνικοτήτων. Η εξέλιξη αυτή και η θεαματική αύξηση του αριθμού των τουριστών οφείλεται ακριβώς στη διαφήμιση που έγινε τότε, πριν 35 χρόνια από σήμερα, από τα πρώτα καραβάνια των Γάλλων επισκεπτών.

Ήταν οι προπομποί του μαζικού τουρισμού προς το Ζαγόρι.

Τα γκρουπ των Γάλλων, που έρχονταν περιοδικά στο Μονοδένδρι ήταν συνήθως από 24 ως 40 άτομα και ισάριθμα άτομα, κάτοικοι του χωριού μας, συνόδευαν πεζή οδηγώντας τα ζώα προς αποφυγή καποιου ατυχήματος επειδή οι περισσότεροι αναβάτες ήταν άπειροι για έναν τέτοιο περίπατο. Η διαδρομή αυτή γινόταν συνήθως τις πρωινές ώρες ως το μεσημέρι, οπότε επεστρεφαν στο χωριό για φαγητό και ξεκούραση και τα βράδια εκεί στο μεσοχώρι κάτω από τον πλάτανο με το φωτισμό των «λουξ» (τις γνωστές πετρελαιολάμπες με τον αμιάντο) λάμβαναν χώρα χαρούμενες εκδηλώσεις, που αυθόρμητα και χωρίς πρόγραμμα διοργανώνονταν από τους Γάλλους τουρίστες και τη δική μας νεολαία και έδιναν ένα χαρούμενο τόνο στη ζωή του χωριού μ' ένα συνήθως γαργαλιστικό ούζο.

Ήταν όλα πολύ ωραία τότε. Σήμερα πολλά έχουν αλλάξει στη ζωή μας και ο τουρισμός, που τότε στηριζόταν στην αυθόρμητη και ζεστή φιλοξενία των κατοίκων των χωριών μας, που πήρε το χαρακτήρα του κέρδους και μόνο, και οι σχέσεις των εμπλεκόμενων με τον τουρισμό είναι ψυχρές και τυπικές.

Και θα κλείσω τη σημερινή μου αναδρομή στο παρελθόν με ένα γεγονός, που καταδεικνύει τις σχέσεις των ανθρώπων, που σμίονταν με τον τουρισμό. Την ίδια εκείνη εποχή, που καταγράφηκε με το χαρακτηριστικό ενσταντανέ της φωτογραφίας, οι Γάλλοι τουρίστες που βρέθηκαν στο χωριό μας έδειξαν απαρámilho ηρωισμό και αυτοθυσία ορμώντας μέσα στις φλόγες για να περισώσουν, ότι μπορούσαν, την αναζητήσει για πάντα. Γιατί η φωτογραφία μας βοηθάει να προσεγγίσουμε την ψυχή μας, να αναζητήσουμε την ύπαρξή μας που είναι φυλακισμένη μέσα στην ιστορία του χωριού μας και απένειξε πως οι άνθρωποι — όπου και αν είναι — έχουν μια ανάγκη, ανεξάρτητη από εθνικότητα και θρησκεία διακατέχοντα από τα ίδια συναισθήματα αγάπης, φιλίας και συμπόνιας, πως ο τουρισμός ενώνει τους λαούς και τα έθνη.

«Μία φωτογραφία... μία ιστορία»

«Ένας κόσμος που έφυγε»

Έτσι και:

Για τη φωτογραφία που δημοσιεύεται σήμερα ο χρόνος είναι το 1953.

λου που ήταν δάσκαλος με αριστοκρατικό αέρα, του Ναπολέοντα Γκέκη που ήταν πάντα κομψός στο σπίτι του στο Σιόποτο,

Στο Πάτιγκο το 1953.

Καθιστοί από αριστερά: Αχιλλέας Χριστοδούλου, με το βιολί (δεν ξεί), Μάκης Χριστοδούλου με το ντέφι (ξεί στο Πάτιγκο), Γεώργιος Χαλκίης ή Γκαμπταλές με το κλαρίνο (ξεί στα ξένα), Λουκάς Βλάχος (:), Βασίλειος Τσιμάρα (δεν ξεί), Χριστόδουλος Στουκίδης (με το ακορντεόν) (ξεί), Δημοσθένης Αναγνωστόπουλος (δεν ξεί), Θάνας Χριστοδούλου (δεν ξεί).

Ορθιοί από αριστερά: Χρήστος Λαζαρίδης (δεν ξεί), Μενέλαος Ζαχαρίας (δεν ξεί), Χριστόφορος Χριστοδούλου (δεν ξεί), Γιάννης Παπαεναγγέλου (ξεί), Ναπολέον Γκέκης (δεν ξεί), Δημήτριος Σιόλας (ξεί), Άγγελος Ιωαννίδης (ξεί), Ελευθέριος Χριστοδούλου (ξεί), Γεώργιος Ζάλογγος (ξεί), Γιάννης Ζηκόπουλος (δεν ξεί) και ο φωτογράφος Κούλης Χριστοδούλου που φυσικά ξεί.

Είναι οι καρέκλες, είναι τα ρούχα, η πλούσια κόμη των ανδρών που απεικονίζονται, είναι η φυσική τους παρουσία στο μάταιο τούτο κόσμο αυτών που δεν υφίστανται αι: του Αχιλλέα Χριστούλου δημοδιδασκάλου εκ Πατίγκου Ζαγοριού, γνώστη της τέχνης του βιολιού, του Χρήστου Λαζαρίδη: είχε το μαγαζάκι όπου τοποθετήθηκε και το πρώτο κοινοτικό τηλέφωνο μπροστά από το οποίο και η φωτογραφία, του Μενέλαου Ζαχαρή που το όνομά του συνδέθηκε με παραγωγή ωραίων μύλων, του Αλέξανδρου Μουζά που χόρευε με πάθος στα πανηγύρια ξυπόλητος, του Βασίλη Τσιμάρα που ζήτησε να ταφεί «προς Δυσμάς», του Χριστόφορου Χριστοδούλου που ήταν χρόνια πρόεδρος του χωριού, του Δημοσθένη Αναγνωστόπου-

του Γιάννη Ζηκόπουλου που είχε το πρώτο ή απ' τα πρώτα καφέ-νεα στο χωριό και το λέγανε κλαμπ ή κλούπ, του Θάνου Χριστοδούλου που τόσο άδωξα μας άφησε κάποιο κρύο Νοέμβριο.

Κι αυτών που υπάρχουν πέρα απ' το χρόνο της φωτογραφίας: του Μιχάλη Χριστοδούλου, του Μάκη, με το ντέφι, του Γιώργου Γκαμπταλές με το κλαρίνο που ξενιτεύτηκε, του Λουκά Βλάχου, του Χριστόδουλου Στουκίδη, του Κάκη, του Γιάννη Παπαεναγγέλου, του Τάκη Σιόλα, του Άγγελου Ιωαννίδη, του Λεφτέρη Χριστοδούλου, του Γιώργου Ζάλογγος και του ίδιου του φωτογράφου του Κούλη Χριστοδούλου.

Άνθρωποι «φυλακισμένοι σε μια χρονική στιγμή στο πλαστικό ενός φιλμ, άνθρωποι νέοι, άνθρωποι χαρούμενοι, άνθρωποι

γελαστοί, άνθρωποι που τραγουδάνε, γλεντάν και πίνουν, άνθρωποι που χαίρονται, άνθρωποι που έφυγαν για πάντα, άνθρωποι που είναι αλλού, μακριά απ' τον τόπο της φωτογραφίας, άνθρωποι που ζουν ακόμα εκεί, είναι ακριβώς που τραβήχτηκε αυτή η φωτογραφία.

Τι άλλαξε και τι έμεινε ίδιο;

Πολλά άλλαξαν, πολλά έφυγαν, πολύ λίγα έμειναν ίδια. Δεν είναι τώρα να πούμε και να αναλύσουμε εδώ το τι άλλαξε, το πως και το γιατί.

Ας μείνουμε καλύτερα με το βλέμμα της νοσταλγίας όχι για αυτό που απηκρούζει ο φακός και μας το μεταφέρει αλλά για την κίνηση που δεν πρόλαβε ή που δεν μπόρεσε να κάνει ο φωτογράφος και για τα λόγια που δεν बोήκε να πει την απειροελάχιστη στιγμή καθώς πατούσε το κουμπί της μηχανής.

Να σταματήσει δηλαδή το χρόνο εκεί που τον ήθελε και τη ζωή να νικάει το θάνατο και να ξεπερνάται μέσα από ασπρόμαυρη φωτογραφία του 1953.

Ελένη Σκούρτη

Αθήνα, Ιούνιος 2000

Σ' ένα κείμενό μου (φύλλο 229/Μάρτιος 1997) αναφερόμενος στα «20χρονα του «Ζ» μας» που γιορτάστηκαν στις 9.2.1997 και ειδικότερα στην ΙΛΕΖ και Σ.Ε. (Συντακτική Επιτροπή) έγραφα: «...Να θυγουν από το «καθούκι» τους. Να γίνουν «θούνοι» και να πάνε σε κάθε Ζαγορίσιο χωριό. Να επικονιάσουν με τους ανθρώπους τους... Να κουνετιάσουν μαζί τους. Να πιούν έναν καφέ στο καφενείο του χωριού, ένα γεύμα όπου προσφέρεται...».

Ακόμα και οι ιδέες χρειάζονται τον παράγοντα χρόνο, για να αναπτυχθούν και να ωριμάσουν. Πέρασε, βέβαια, από τότε μια τριετία. Ο χρόνος δεν προσδιορίζει, εξαρχώς, το μέτρο του. Απλώς, στη ροή του δημιουργεί τις προϋποθέσεις. Έτσι, το τριήμερο 26-28/5/2000 έγινε το «Ξεπόρτισμα». Μια εκδρομή —η πρώτη— με σταθμούς τα Μετέωρα-Πηλίο-Αγγραφά (Λίμνη Πλαστήρα). Η αρχή έγινε. Κι επειδή «η αρχή είναι το ήμισυ του παντός» (σίγουρα —το ελπίζουμε— θα υπάρξει συνέχεια. Κάθε εκδρομή έχει τα ενδιαφέροντά της. Η καλή οργάνωση, η γνωριμία και οι σχέσεις μεταξύ των εκδρομικών, ακόμα η αναγκαία ενημέρωση στη διαδρομή της, είναι παράγοντες για την επιτυχία της. Όλα αυτά υπήρξαν στο χώρο ενός άνετου λεωφορείου, που αφήνοντας την πλατεία των Γιαννίνων, ανηφόριζε προς το Μετσόβο, «λίκνιζόμενος» στις ατέλειωτες στροφές, με τη δεξιοτεχνία του οδηγού κ. Γιώργου —έτσι τον γνώρισα—.

Πρωταρχική εντύπωση μας τα «Γιάννενα» μας, με τη γραφική των Παμβώτιδα. Άλλη όψη, άλλη εικόνα, ξεχωριστή ομορφιά. Ο,τι ωραίο —ένας ζωγραφικός πίνακας, ένα τοπίο κλπ.— πρέπει να το κοιτάς από κάποια απόσταση. Έτσι και τα Γιάννενα. Μόνο από τις πλαγιές του Μιτωκείου απολαμβάνεις, συνολικά, την ομορφιά τους. Οι «ατέλειες» είναι κρυμ-

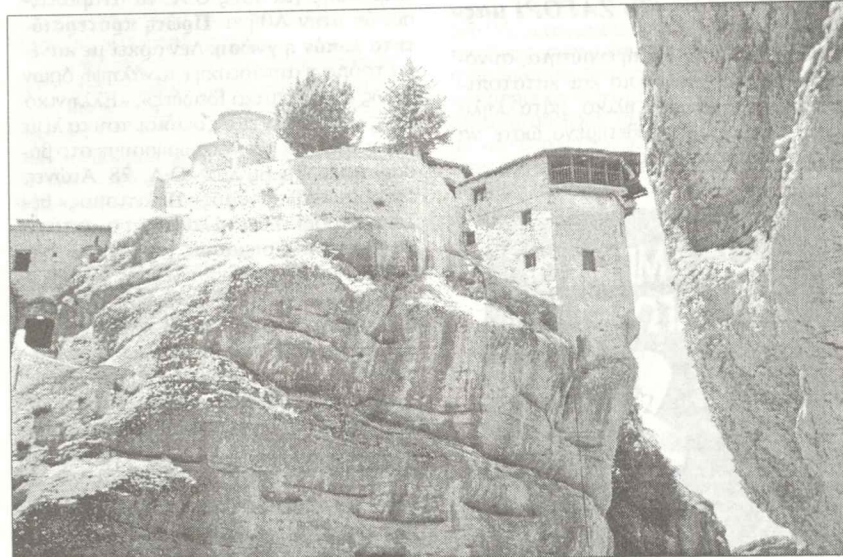
Λίμνη Ν. Πλαστήρα. Φωτό Κ.Δ.Χ.

μένες ανάμεσα στις πολυκατοικίες τους. Στον Προφήτη Ηλία (Πολτοίες) πάνω από το Μετσόβο, το δροσερό οξυγόνο, ο καφές και ο αχνιστός παταίος για κάποιους...στομαχικούς, στο εκεί Κέντρο, συνέτειναν στην προέγερση μιας ζεστής ατμόσφαιρας, που έδωσε ζωή και ιλαρότητα (αφού δεν έλειψαν ούτε τα πιπεράτα ανάκεδα) στην ομάδα των εκδρομικών. Μια παρέα δηλ. λίγο πολύ γνωστών αναμεταξύ τους, φυσικά «συνταξιούχων» (αφού μπορούν να κάνουν τουρισμό εργάσιμες μέρες), ηλικιακά από 60 και άνω (το άνω προσδιορίζονταν από τον κ. Λεωτέρη και τον κ. Μιχάλη των...όντα), ειδικώς ΚΑΠΗ.

Η εκδρομή, όπως ήταν οργανωμένη, πρόσφερε, κάθε μέρα, ένα καινούριο φυσικό σκηνικό. Μετά τον «κάμπο του Δεσποτή» πήρε «ο κουτσός (το λεωφορείο μας) κατήφορο». Άλλη θέα έχουν οι διακλαδώσεις της Ανατολ. Πίνδου που «σβήνουν» στο βάθος στο Θεσσαλικό κάμπο, με πρώτο πλάνο τους ιδιόμο-

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΕΝΑ ΛΙΣΙΟΔΟΞΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ...

φους ιερούς βράχους των Μετεώρων, πλάι στην Καλαμπάκα. Φυσικά, γίναμε επισκέπτες και προσκυνητές. «Εκ Θεού άρξασθε». Πρώτος στόχος της εκδρομής. Ανάμεσα στη «μυρμηγκιά» που σέρνεται στους βράχους των Μετεώρων, κι εμείς. Η Μονή Βαρλαάμ ο μαγνήτης μας. Η θέα από κει φαντασμαγορική, μοναδι-

Ιερά Μονή Βαρλαάμ. Φωτό Κ.Δ.Χ.

κή. Το δέος, είναι ένα συναίσθημα που γεννιέται μέσα μας, τόσο από την ιερότητα και την ιστορία των Μετεώρων όσο κι από το ύψος (400 μ.), στο βάθος του

ταί των Μετεώρων και η πλημμυρίδα του Τουρισμού, νομίζω, έχει το μερίδιό της στην αλλοίωση του μνημειακού αυτού χώρου. Ο Τουρισμός, πριν απ' όλα, είναι και επιδιώκει να είναι θέαμα.

Ανανεωμένοι τη δεύτερη μέρα, αναρριχηθήκαμε στο Πηλίο. Με αφετηρία τα Μακρινίτσα, αρχίσαμε να μετράμε

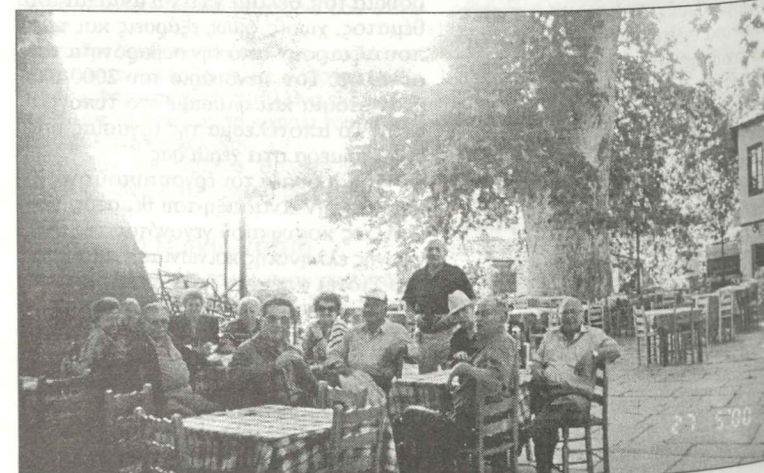
Η ίδια εντύπωση και ικανοποίηση εκφράστηκε και την επόμενη τρίτη μέρα με την αναβασή μας στα Αγρφα. Βά της Καρδίτσας, στην περιοχή της λίμνης Πλαστήρα ή Ταυρωπού. Είναι ένα ενεργητικό έργο, που δημιούργησε μια τεχνητή λίμνη μ' ένα εντυπωσιακό φράγμα. Η ίδια η λίμνη, λόγω εδαφικής διαμορφώσεως παρουσιάζει ένα μαγευτικό τοπίο, που θυμίζει Νορβηγία. Κι εδώ το όλο φυσικό σκηνικό συναντιέται το Πηλίο σε θάλαση, ομορφιά, γαλήνη, με διακριτικό ορεινό χρωματισμό. Κάθε παραμύθι ή ιστορία έχει το «ηθικό τους δίδαγμα». Θα προσπαθώ να το διατυπώσω:

α) Η ίδια και απόφαση της ΙΛΕΖ και του «Ζ» μας γι' αυτήν την εκδρομή ήταν επιτυχής. Το «Ζ» δεν αρκεί να φτάνει στα χέρια των συνδρομητών του, κάθε μήνα. Χρειάζεται και η επαφή και επικοινωνία των ανθρώπων που το υπηρετούν, από ενδιαφέρον και ανιδιοτελώς, τόσο με τον κόσμο που το συνδράμουν όσο και με τον κόσμο όλου του Ζαγορίου. Ελπίζουμε στη συνέχεια (κάθε «αρχή» προϋποθέτει μια συνέχεια) χωρίς να αγνοηθεί ο Ζαγορίσιος χώρος, κυρίως. Έτσι, η μικρή παρέα της πρώτης εκδρομής θα γίνει προζύμι για πολυλήθεσες επόμενες.

β) Ψυχολογικά, οι όποιες εκδηλώσεις, όπως και οι εκδρομές, πέρα από τη γνωριμία, την επικοινωνία κλπ. καλλιεργούν ένα πνεύμα ψυχικής προσέγγισης και συλλογικής προσπάθειας σε κοινά ενδιαφέροντα, όπως είναι για όλους μας το Ζαγόρι.

γ) Η γνωριμία άλλων περιοχών της χώρας μας, μας δίνει την ευκαιρία της σύγκρισής των με το δικό μας το Ζαγόρι, που το θεωρούμε και το προβάλλουμε σαν μοναδικό. Υπάρχουν κι άλλοι ποταμοί, λίμνες που κάνουν ποτακόλια (κάποιον δεν κάνει το Ζαγόρι).

Κάθε περιοχή έχει τα δικά της γινώριμα και τις δικές της χάρες. (Φυσικές, ιστορικές, πολιτισμικές κλπ.). Η επίγνωση αυτή των συγκρίσεων στοιχείων, μας βοηθάει να αντιμετωπίζουμε πιο ρεαλιστικά τα Ζαγορίσια προ-

Βυζίτσα «διατηρητέο χωριό». Φωτό Β.Τ.

λίγο. Είναι τόσα πολλά που μπορούν να ειπωθούν. Θα υπογραμμίσω, μόνο το πιο εντυπωσιακό «δώρο» που μας χάρισε το Πηλίο. Η πλούσια βλάστησή του. Όλο το Πηλίο είναι ένα απέραντο και αδιάπλεστο δάσος από ποικίλα δέντρα, όπου κυριαρχούν τα πλατάνια, οι οξυές, οι

αυτοφυείς καστανιές και άλλα, χωρίς να παραλείψουμε τα σπαρφόρα (μηλιές, κερασιές, που φορτωμένες κατακόκκινα κεράσια προκαλούσαν κάποιους κερασολιγούρηδες κλπ.).

Τα χωριά του Πηλίου έχουν πολλά αντιστοιχία γνωρίσματα με το Ζαγόρι, κεντρικές πλατείες με θεοτάτα βαθύσια πλατάνια, βρύσες, παραδοσιακούς οικισμούς, πλούσια ιστορία και ξεχωριστό πολιτισμό. Μια διαδρομή του Πηλίου είναι μια ανάσα ζωής και αγκαλιάση ψυχής.

Αυτή η εντύπωση ήταν εμφανής σε όλους μας.

Η ίδια εντύπωση και ικανοποίηση εκφράστηκε και την επόμενη τρίτη μέρα με την αναβασή μας στα Αγρφα. Βά της Καρδίτσας, στην περιοχή της λίμνης Πλαστήρα ή Ταυρωπού. Είναι ένα ενεργητικό έργο, που δημιούργησε μια τεχνητή λίμνη μ' ένα εντυπωσιακό φράγμα. Η ίδια η λίμνη, λόγω εδαφικής διαμορφώσεως παρουσιάζει ένα μαγευτικό τοπίο, που θυμίζει Νορβηγία. Κι εδώ το όλο φυσικό σκηνικό συναντιέται το Πηλίο σε θάλαση, ομορφιά, γαλήνη, με διακριτικό ορεινό χρωματισμό.

Κάθε παραμύθι ή ιστορία έχει το «ηθικό τους δίδαγμα». Θα προσπαθώ να το διατυπώσω:

α) Η ίδια και απόφαση της ΙΛΕΖ και του «Ζ» μας γι' αυτήν την εκδρομή ήταν επιτυχής. Το «Ζ» δεν αρκεί να φτάνει στα χέρια των συνδρομητών του, κάθε μήνα. Χρειάζεται και η επαφή και επικοινωνία των ανθρώπων που το υπηρετούν, από ενδιαφέρον και ανιδιοτελώς, τόσο με τον κόσμο που το συνδράμουν όσο και με τον κόσμο όλου του Ζαγορίου. Ελπίζουμε στη συνέχεια (κάθε «αρχή» προϋποθέτει μια συνέχεια) χωρίς να αγνοηθεί ο Ζαγορίσιος χώρος, κυρίως. Έτσι, η μικρή παρέα της πρώτης εκδρομής θα γίνει προζύμι για πολυλήθεσες επόμενες.

β) Ψυχολογικά, οι όποιες εκδηλώσεις, όπως και οι εκδρομές, πέρα από τη γνωριμία, την επικοινωνία κλπ. καλλιεργούν ένα πνεύμα ψυχικής προσέγγισης και συλλογικής προσπάθειας σε κοινά ενδιαφέροντα, όπως είναι για όλους μας το Ζαγόρι.

γ) Η γνωριμία άλλων περιοχών της χώρας μας, μας δίνει την ευκαιρία της σύγκρισής των με το δικό μας το Ζαγόρι, που το θεωρούμε και το προβάλλουμε σαν μοναδικό. Υπάρχουν κι άλλοι ποταμοί, λίμνες που κάνουν ποτακόλια (κάποιον δεν κάνει το Ζαγόρι).

Κάθε περιοχή έχει τα δικά της γινώριμα και τις δικές της χάρες. (Φυσικές, ιστορικές, πολιτισμικές κλπ.). Η επίγνωση αυτή των συγκρίσεων στοιχείων, μας βοηθάει να αντιμετωπίζουμε πιο ρεαλιστικά τα Ζαγορίσια προ-

τάση. Καρδίτσα, Λάρισα και άλλες τα μεγάλα αστικά κέντρα και περιφερειακές Νομών.

Ο Βόλος, θαμνίσια ρυμοτομημένη, που αποτελεί τον Νομό Μαγνησίας, με ευρύχωρο λιμάνι και σύγχρονα εγκαταστάσεις.

Στις παρυφές του Πηλίου, συνέχισε της πόλης, η αρχαία Ιωλκός, από την οποία απέβλεπε η υπό τον Ιάσονα επαναστατική εκστρατεία. Η Ιωλκός, από την ίδρυση της Δημοκρατίας από τον βασιλιά της Μακεδονίας Δημήτριο Β' (293 π.Χ.), επισκοπήθηκε από τη νέα πόλη.

Πάνω από τον Βόλο το Πηλίο, που τον δεσπόζει στην Χερσόνησο της Μαγνησίας, με τα περίφημα Παλάτια (Μακρινίτσα, Πορταριά, Λιγότερος νερκισμός) δεν βλέπουμε το Πηλίο. Η τι χαλαροποιήθηκε από τον Βόλο και

ΣΤ. ΣΥΚΙΩΤΗΣ

Με τη Συντακτική Επιτροπή της εφημερίδας «Το Ζαγόρι μας»

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΙΗΜΕΡΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΕ ΘΕΣΣΑΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Νίκος Θ. Υφαντής

στον Παγασητικό Κόλπο και τη Ζαγορά, Τσαγκαράδα και στο Α. Πηλίο, προς το Αιγαίο, με πλούσια βλάστηση και οπωροκαλλιέργειες.

Μια περιοχή κατάφυτη, με πλούσια νερά και μαγευτικά τοπία. Το Πηλίο ξεκουστό για τα δάση του, ονομαζόταν «Εινοσιφυλλων» (ένοσις = κλωνισμός + φύλλον) = φύλλωμα που τρέμει από τον Όμηρο και «υλθεν» = δασώδες από τον Ηρόδοτο. Διασχίζοντας τις δασω-

Οι Θεσσαλοί εκμεταλλεύτηκαν τον πλούτο που τους χάρισε ο Θεός και οι Ηπειρώτες «αιώνιοι ταξιδευτές» άφηναν πίσω το λειψό χρώμα του τόπου τους και ξεκινούσαν σε μακρινές και άγνωστες χώρες, αποκτώντας στην ξενιτιά πλούτη, αξιώματα και δόξα.

Ο τόπος όμως και ιδιαίτερα οι ορεινές Ηπειρωτικές περιοχές ερήμωσαν από έμφυχο νεανικό δυναμικό και εγκαταλείπονταν στον μαρσισμό, στη

Κέντρο στη Λίμνη Πλαστήρα. Φωτό Κ.Δ.Χ.

μένες περιοχές νομίζεις ότι μέσα από τις συστάδες των δέντρων θα ξεπηλάσουν οι ανθρωπόμορφοι Κένταυροι με την διφυή υπόσταση (ανθρώπου και αλόγου). Στα δάση του Πηλίου διέμενε ο Κένταυρος Χείρων, δάσκαλος του Αχιλλέα και άλλων ηρώων της αρχαιότητας.

Στο χωριό Μηλέα λειτουργεί μια θαμνίσια βιβλιοθήκη με μια μεγάλη επιγραφή στην προμετωπίδα με τις λέξεις «ΨΥΧΗΣ ΑΚΟΣ» και πολλοί ρωτούν πως ερμηνεύεται. Άκος = θεραπεία, ανακούφιση, από το ρ. ακέομαι = θεραπεύω, φροντίζω περιποιούμαι. Σωστά συνέλαβαν οι κάτοικοι των Μηλεών το νόημα, γιατί η ανένανση και η βαθύτερη μελέτη είναι θεραπεία και ανακούφιση ψυχής.

Από τον Βόλο, αφού περάσαμε την Αγχιάλο με τις αρχαιότητες (Αγχιάλος = παραθαλάσσια [αγχιάλος]), ανεβήκαμε πάνω από την Καρδίτσα, στα κατάφυτα από έλατα Αγρφα και στη λίμνη Πλαστήρα με το φράγμα της.

Θαυμάσιο τοπίο με φυσικές εναλλαγές και πλήθος κόσμου να απολαμβάνει το εξαιρετικό θέαμα και από εκεί επιστροφή στην έδρα και στα δικά μας.

Με την ευκαιρία αυτής της εκδρομής, χωρίς να αποτολμώ κάποια σύγκριση, ας μου επιτραπεί να παραθέσω μερικές σκέψεις μου για τα Ζαγοροχώρια και τη μελλοντική τους πορεία στον Ηπειρωτικό χώρο.

Θεσσαλία και Ήπειρος πορεύτηκαν μαζί στους ατελείωτους ιστορικούς χρόνους και Θεσσαλοί και Ηπειρώτες από κοινού δημιούργησαν έργα αξιοζήλευτα.

Η διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι ο Θεός όταν μοίραζε τα δώρα, στη Θεσσαλία δώρισε τον απέραντο θεσσαλικό κάμπο, ενώ στην Ήπειρο «έβρεξε πέτρες και βράχους».

μεθόρα και την εγκατάλειψη, με συνέπεια να φτάσουμε στο σημείο οι υπέροχοι για κάτοικοι των χωριών μας να μετριούνται στα δάχτυλα και να προσηγορεύονται τις μέρες της ζωής που τους απομένουν. Μια πραγματικότητα που πληγώνει, δημιουργεί ενοχές και ανοίγει και άλλες πληγές στο ήδη καταπληγμένο Ηπειρωτικό κορίθι.

Ο λόγος όμως για τα Ζαγοροχώρια, την περλαιμένη Ήπειρωτική πολιτιστική εστία με το πολύμορφο και ιδιαίτερο κάλλος φυσικό περιβάλλον. Το Ζαγόρι με τους λοιπούς πνευματικούς της ανθρώπους, οι οποίοι σε χρονια δασκατα μάχην μεροσάργηδες και έδωσαν ελπίδα στο όνειρο. Σήμερα στην περιοχή των Ζαγορίων σιγκαίει κάποια στίβα από το παρελθόν, αλλά δεν λάμπει. Υπάρχουν ελαχιστονομαστικοί που πιστεύουν να «αναστήσουν» το παρελθόν και να προσδώσουν στον τόπο τους την παλιά του αίγλη, αλλά, δυστυχώς, δεν είναι αρκετό.

Είναι γνωστά τα Ζαγοροχώρια στο πανελλήνιο από το ιδιαίτερο τοπικό τους χρώμα, τις απόκρημνες χαράδρες που τους προσδίδουν θεάμα μεγαλοπρέπειας, τις κατάφυτες διασπινές περιοχές τους και τις άλλες φυσικές τους ομορφιές που υποβάλουν τους επισκέπτες.

Πιστεύουμε, όμως, ότι όλα αυτά δεν είναι αρκετά για να ξαναζωντανέψουν τα χωριά, εάν δεν δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις και οι ανάλογες υποδομές, ώστε το Ζαγόρι να γίνει «πόλος έλξεως» για τους ξένους και τοπικούς μόνιμης διαμονής των γτόπιων. Σκοπός δεν είναι να ανοίξουμε μερικά «φαναδίκια», αλλά να κατοικήθουν από εκείνους που θα τα φροντίσουν και θα τα πονέσουν.

Οι Ζαγορίσιοι φημίζονται για την φιλογενεία, την παιδεία και την νυχτική

τους συγκρότηση και καλλιέργεια. Εάν όλοι μαζί εργαστούν για τη συνολική αναβάθμιση των χωριών τους, θα επιτύχουν πολλά.

Οι προσωπικές φιλοδοξίες είναι ανθρώπινες αλλά δεν είναι αρκετές χωρίς τη συμμετοχή όλων εκείνων που διακατέχονται από τον ίδιο ζήλο και την ίδια αγάπη για τον τόπο τους. Αποσπασματικά και μεμονωμένα, ίσως, πρόσκαιρα και για λίγο διάστημα να παρουσιάσουν κάποια αναλαμπή, αλλά σε βάθος χρόνου και πάλι η αναλαμπή αυτή θα ατονήσει.

Θα αντιτίθενται κάτοικοι ότι δεν μπορεί να γίνει σύγκριση μεταξύ των χωριών του Πηλίου και του Ζαγορίου. Ασφαλώς και μπορεί. Κάθε τόπος έχει το δικό του χρώμα και την δική του ιστορική διαδρομή. Το Ζαγόρι σε τίποτε δεν υπολείπεται. Ίσως, να απουσιάζει η σύμπτωση των ανθρώπων του (ντόπιων και αποδήμων) και η από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων. Βέβαια, για οποιαδήποτε ανάπτυξη, απαιτείται και η κρατική στήριξη και μέριμνα, γεγονός που, δυστυχώς, δεν συμβαίνει. Το Ζαγόρι και γενικά η Ήπειρος αφέρθηκαν στην τύχη τους και κάποιος ρομαντικός (ευτυχώς που παρήμεναν ακόμη και τέτοιοι) προσπαθούν με ελάχιστα μέσα, σπληνίζόμενοι στην αγάπη για τον τόπο τους, να συγκαταστήσουν ότι απέμεινε και αυτό τους τιμά ιδιαίτερα.

Κατά την ταπεινή μου γνώμη, και ας με συγχωρέσουν οι Ζαγορίσιοι για τους προβληματισμούς μου, σκοπός όλων πρέπει να είναι η διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας με την παρράλληλη διατήρηση και διάσωση της πλούσιας παραδοσιακής κληρονομιάς.

Έναν τόπο με ξεχωριστή φυσιογνωμία, με γερές ρίζες στο παρελθόν, έχουν χάσει οι Ζαγορίσιοι να διαφυλάξουν.

Ανακοίνωση για την εκδρομή

Η ΙΛΕΖ και το «ΖΑΓΟΡΙ μας» εκφράζουν τις ευχαριστίες στους Ζαγορίσιους και φίλους έλαβαν μέρος στην εκδρομή μας στα χωριά του Πηλίου και τη λίμνη Πλαστήρα.

Ήταν για όλους μας ένα τριήμερο όμορφο στην ανεμελιά του. Μοναδική σκιά (για τους διοργανωτές του) η περιορισμένη συμμετοχή των Ζαγορίσιων και συνδρομητών του περιοδικού μας. Για πολλούς ίσως δικαιολογημένη λόγω εποχής (εξετάσεις μαθητών κλπ.) η απουσία. Για κάποιους όμως, που ενώ δήλωσαν συμμετοχή και τελικά δεν ήρθαν, χωρίς να αναλάβουν την υποχρέωση έστω και μιας ειδοποίησης ή δικαιολογίας εκφράζουμε τη λύπη μας. Ας είναι. Σε μας αυτό μπορεί να στοιχίσει οικονομικά, εκείνοι όμως χάσανε περισσότερα. Ελπίζουμε στην επόμενη εκδρομή να είμαστε περισσότεροι.

Από την Ι.Λ.Ε.Ζ.

Από το Εθνικό Θέατρο

ΘΕΡΙΝΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Μοναδικής πνευματικής, καλλιτεχνικής και πολιτιστικής αξίας δώρο επεφύλασσε στην Ήπειρο το Εθνικό Θέατρο με την αναγγελθείσα ίδρυση και λειτουργία από φέτος στο Μονοδένδρι Θερινής Ακαδημίας Θεάτρου.

Η πρώτη κρατική σκηνή της χώρας μας, μέσω αυτής της κίνησης που θα πραγματοποιηθεί στο Μονοδένδρι, το οποίο συγκεντρώνει για την περίπτωση όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις κατά τις εκτιμήσεις των ελλήνων και ξένων ειδικών, αναγνωρίζει συμβολικά την πλούσια πολιτιστική παράδοση της περιοχής μας, που ανατρέχει στους χρόνους του Δωδωναίου Δία και τιμάει κατά τρόπο επωφελή την μεγάλη προσφορά της στην Παιδεία του Γένους μας.

Τα προεόρτια αυτού του από κάθε πλευρά σημαντικού γεγονότος άρχισαν από τον περασμένο Απρίλη με τις αλληπάλληλες και αθόρυβες επισκέψεις στα Γιάννινα και στο Ζαγόρι της γνωστής θεατρολόγου και καλλιτεχνικής Συμβούλου του Εθνικού Θεάτρου κας Ελένης Βαροπούλου μαζί με τον συμπατριώτη μας Άγγελο Κίτσο αεικίνητο δήμαρχο. Τα όσα τελικά έγιναν δικαιώσαν την ανατάβλητη δραστηριότητα του παραπάνω συμπατριώτη μας να δημιουργηθεί κάτω από αντίξοες συνθήκες το θαυμάσιο Υπαίθριο Αμφιθέατρο Μονοδενδρίου που με την σύγχρονη υποδομή γίνεται τώρα ο μοχλός στήριξης της Θερινής Ακαδημίας Θεάτρου.

Εκτός φυσικά από το Αμφιθέατρο η Ακαδημία θα χρησιμοποιήσει για τη λειτουργία της 8 Studios (Θεατρικά εργαστήρια), τα οποία θα οργανώσει σε υπαίθριους και στεγασμένους χώρους (παλιά αροχοντικά).

Στα εργαστήρια αυτά κορυφαίοι άνθρωποι του Ευρωπαϊκού και του Ελληνικού Θεάτρου επί ένα μήνα περίπου κάθε καλοκαίρι θα διδάσκουν και θα διδάσκονται.

Ειδικότερα η «συνάντηση» του Μονοδενδρίου, η οποία οργανώνεται με τη συνεργασία ευρωπαϊκών-θεατρικών και πολιτιστικών φορέων, και έχει ως καλλιτεχνική υπεύθυνη την κα Ελένη Βαροπούλου, απευθύνεται σε σκηνοθέτες, ηθοποιούς, σκηνογράφους, συνθέτες, χορογράφους, ερευνητές, θεατρολόγους και γενικότερα σε όσους σχετίζονται με την τέχνη

- **Μεγάλη τιμή για το Ζαγόρι**
- **Σημαντικός σταθμός για τα πολιτιστικά πράγματα της Ηπείρου**
- **Κορυφαίοι δάσκαλοι από μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες κι από την Ελλάδα Λύδια Κονιόρδου, Ελένη Αρβελέρ κ.ά.**

του Θεάτρου. Παράλληλα, όπως αναφέρθηκε, οι διδάσκοντες θα έχουν την ευκαιρία να επικοινωνούν στο χώρο της θεατρικής Ακαδημίας με μεμονωμένα άτομα και οργανωμένες ομάδες λαϊκών καλλιτεχνών από την Ήπειρο (και αργότερα και από Βαλκανικές χώρες) με σκοπό να αντιλήθουν αυθε-

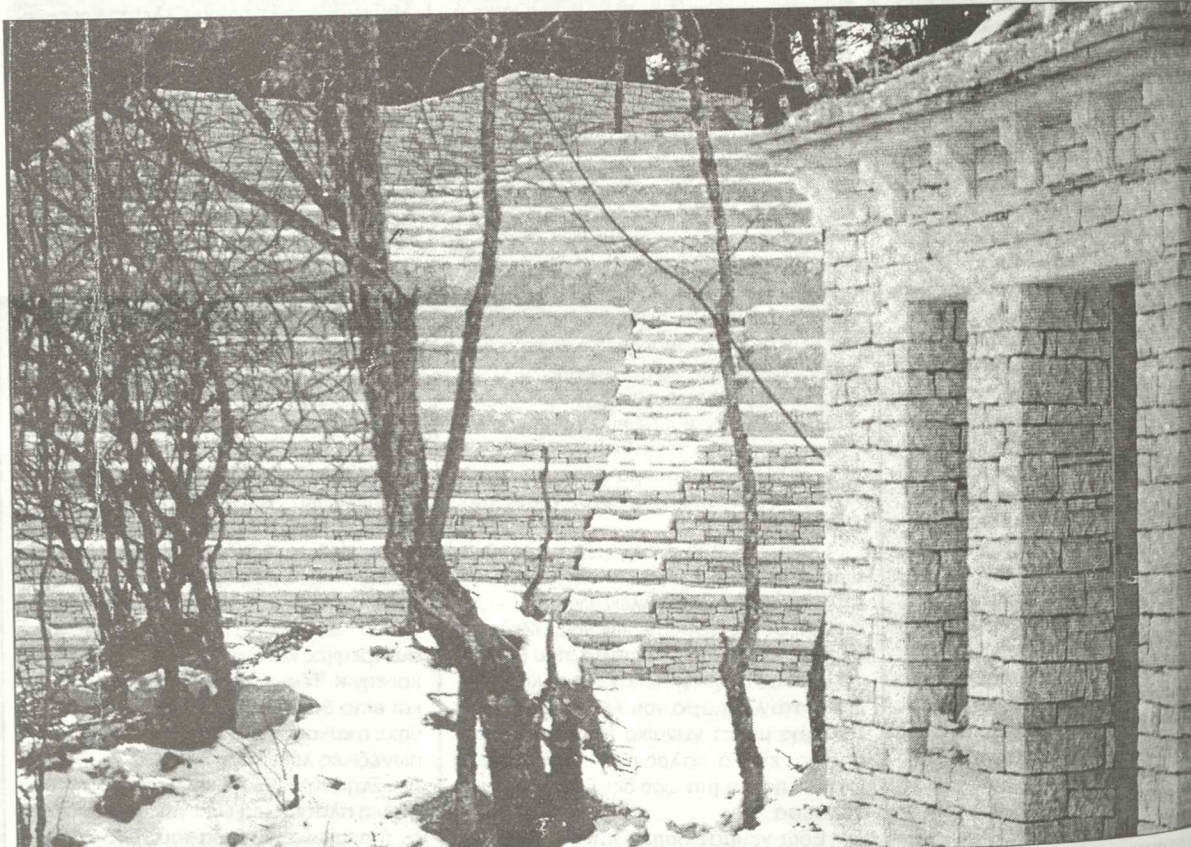
να «Αρχαίος χορός και πολυφωνική έκφραση. Δουλεύοντας με λαογραφικές παραδόσεις».

Το Πρόγραμμα, το οποίο μεταξὺ των άλλων θα παρακολουθήσουν και 50 μαθητές της Δραματικής Σχολής του Εθνικού Θεάτρου, θα αρχίσει στις 14 και θα λήξει στις 30 Ιουλίου. Εντός της ερχομέ-

όλα τα ξενοδοχεία των περιφερειών χωριών: Μονοδένδρι, Βίτου, Άνω Περίνα, Ελάτη, Κήποι, Κουκούλι, Ασπράγγελοι κ.ά.

Όπως επίσημα ανακοινώθηκε στην Αθήνα, το Εθνικό Θέατρο, το οποίο είναι ο φορέας της ίδρυσης και λειτουργίας της Ακαδημίας, ανέλαβε αυτή τη λαμπρή πρωτοβουλία υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο πλαίσιο της πολύχρονης παγκόσμιας πολιτιστικής συνεργασίας που προβλέπεται από τη Γενική Δ/ση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (Directorate central X of Education and Culture).

Η ιδέα για την ίδρυση θερινής Ακαδημίας Θεάτρου ανήκει στο Γενικό Δ/ντή του Εθνικού Θε-

νικά στοιχεία της λαϊκής παράδοσης, ώστε να μπορούν να τα μεταλλάξουν, να τα αξιοποιήσουν, να τα ενσωματώσουν σε διάφορες νέες μορφές θεατρικής ερμηνείας και δημιουργίας.

Εφέτος η Θερινή Ακαδημία Θεάτρου θα λειτουργήσει πιλοτικά και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα φέρει την επωνυμία «Ευριπίδης» με βασικό προσανατολισμό του την επεξεργασία θεμάτων σχετικών με την αλληλεπίδραση ανάμεσα στις λαογραφικές παραδόσεις των βαλκανικών χώρων και τη σύγχρονη δραματική τέχνη. Για αυτό το λόγο ο γενικός τίτλος των εργασιών στο Μονοδένδρι θα εί-

νης εβδομάδας θα ανακοινωθούν τα ονόματα των ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών, θεωρητικών του θεάτρου και ερευνητών, οι οποίοι θα διδάξουν στην θερινή Θεατρική Ακαδημία Μονοδενδρίου.

Περισσότερες πάντως πληροφορίες δίνονται από τη Γραμματεία του Προγράμματος «Ευριπίδης» στα τηλέφωνα: 01-5220584-7, εσωτ. 101. Επ' ευκαιρία επιστάται η προσοχή στους ενδιαφερομένους από το Νομό Ιωαννίνων και το Ζαγόρι να πειθούν να δηλώσουν συμμετοχή γιατί το ενδιαφέρον από όλη την Ελλάδα είναι πρωτοφανές. Ήδη έχουν κλείσει

τρον κ. Ν. Κούγκουλο και την κα Ελένη Βαροπούλου. Στα ίδια πλαίσια σωμα οφείλεται και η τελική επιλογή του Ηπειρωτικού χώρου και ειδικότερα του Μονοδενδρίου, τα οποία ανεξάρτητα από τις εκτιμήσεις των ειδικών, εξ αρχής ενθάρρυνθηκαν προς την κατεύθυνση αυτή από τον γνωστό και θερμό φίλο της περιοχής κ. Βαγγέλη Χρόνη, Γεν. Δ/ντή του Ομίλου Λύτση καθώς και τον κ. Άγγελο Κίτσο.

Όμως στην επιλογή του Μονοδενδρίου δεν βάρυνε μόνο το ιστορικό φυσικό και δομημένο περιβάλλον του με τις μεγάλες για

ΘΕΡΙΝΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΤΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Συνέχεια από τη σελ. 13

Διάρκεια: 17-21/7.

2. THEATERGROEP HOLLANDIA (ΟΛΑΝΔΙΑ)

Διευθύνουν οι Johan Simons (σκηνοθέτης) και Paul Koek (συνθέτης). Θέμα Εργαστηρίου: **Η μουσικότητα των χορικών.** Διάρκεια: 18-22/7.

3. ARTS CENTRE VOORUIT (ΒΕΛΓΙΟ)

Διευθύνουν οι Guy Cools (δραματογράφος), David Gothard (σκηνοθέτης), Dick Van Harst (συνθέτης), Paola Bartoletti (χορογράφος). Θέμα Εργαστηρίου: **Ιππόλυτος του Ευριπίδη, σε συνδυασμό με λαογραφικά μουσικοχορευτικά δρώμενα από την περιοχή των Βαλκανικών χωρών.** Διάρκεια: 17-28/7.

4. KUNSTLERHAUS MOUSONTURM, FRANKFURT σε συνεργασία με το INSTITUT FÜR THEATER, FILM UND MEDIA WISSENSCHAFT JOHANN WOLFGANG GOETHE UNIVERSITÄT, FRANKFURT AM MAIN (ΓΕΡΜΑΝΙΑ)

1ο Εργαστήριο: Διευθύνει ο Hans-Thies Lehmann (Καθηγητής Θεατρολογίας στο Πανεπιστήμιο Goethe). Συμμετέχουν δραματογράφοι, κριτικοί, θεωρητικοί του θεάτρου και σκηνοθέτες από Βαλκανικές Χώρες και από την Ανατολική Ευρώπη. Θέμα: **Η αντιμετώπιση των χορικών σήμερα. Σεμινάριο με παρουσίαση παραδειγμάτων.** Διάρκεια: 24-28/7.

2ο Εργαστήριο: Διευθύνει ο Emil Hrvatin (σκηνοθέτης, κοινωνιολόγος, κριτικός θεάτρου από τη Ljubljana). **Α) Θεωρητικό με θέμα: Χορός, Σχολιαστής, Media και Β) Πρακτικό με θέμα: Εργασία πάνω στο Συμπόσιο του Πλάτωνα.** Διάρκεια: 24-28/7.

3ο Εργαστήριο: Διευθύνουν οι Iztok Kovac (χορογράφος, ιδρυτής του ENKNAP Dance Company) και Maja Delak (χορεύτρια, χορογράφος). Διάρκεια: 17-28/7.

5. CHANGE PERFORMING ARTS, (ΙΤΑΛΙΑ)

Διευθύνει η Giovanna Bozzolo (ηθοποιός). Συμμετέχει ο συνθέτης Alfredo Lcosegliaz. Θέμα Εργαστηρίου: **«Άλκηστη», studio για διδαχή της τραγωδίας.** Διάρκεια: 27-28/7.

6. ACTORS TOURING COMPANY, (ΑΓΓΛΙΑ)

Διευθύνουν οι Nick Philippou (σκηνοθέτης) και Caridad Svich (θεατρικός συγγραφέας). Θέμα Εργαστηρίου: **Χορικά από την Ιφιγένεια εν Αυλίδι, Ευριπίδη.** Διάρκεια: 24-28/7.

7. ASSOCIATION DES CENTRES CULTURELS DE RENCONTRE, (ΓΑΛΛΙΑ)

Διευθύνουν οι Francesca Lattuada (χορογράφος - ηθοποιός), Jean-Marc Zelwer (μουσικός). Θέμα Εργαστηρίου: **Η έκφραση του χορού (με αποσπάσματα από διάφορα χορικά).** Διάρκεια: 17-28/7.

8. UNIVERSITE DE L'EUROPE (ΓΑΛΛΙΑ)

Ομιλίες των: Ελένης Αρβελέρ (Καθηγήτριας Βυζαντινής Ιστορίας και Πολιτισμού στο Παν/μιο της Σορβόνης) και Ελένης Καπλάν (Υπεύθυνης των Βαλκανικών και Ρωσικών Διαδικτύων των Πανεπιστημίων της Ευρώπης). Θέμα: **Υπήρχε χορός και πολυφωνία στο Μεσαίωνα; (Παράδειγμα ο Ακριτικός Κύκλος).** Ημερομηνία: 23/7.

Παράλληλα με το Πρόγραμμα των Εργαστηρίων, η Δ/ση του Εθνικού Θεάτρου ανακοινώνει και τους Ευρωπαϊκούς φορείς που συμμετέχουν στη Θερινή Ακαδημία Θεάτρου Μονοδενδρίου που είναι οι εξής:

- Theatergroep Hollandia, Netherlands
- Arts Centre Vooruit, Belgium
- Kunstlerhaus Mousonturm, Germany
- Change performing Arts, Italy
- Actors Touring Company, England
- Association Des Centres Culturels de Rencontre, France
- Universite De L'Europe, France.

ΑΡΙΣΤΗ

Μια αξέχαστη εκδρομή

Με πρωτοβουλία του Δημοτικού Σχολείου Αρίστης και της δασκάλας του κ. Σοφίας Σπυριδωνος, πραγματοποιήθηκε ημερήσια εκδρομή την 6η Ιουνίου. Η εκδρομή αυτή έχει γίνει θεσμός πια, εδώ και αρκετά χρόνια, και γίνεται στο τέλος της σχολικής χρονιάς, με συμμετοχή των μαθητών του Σχολείου (δύο κοριτσάκια όλα κι όλα φέτος δυστυχώς), αλλά και κατοίκων του χωριού. Το εκδρομικό λεωφορείο είναι πάντα γεμάτο από ανθρώπους της Αρίστης και των γειτονικών χωριών, απ' όλη την γκάμα των ηλικιών, με αποτέλεσμα η εκδρομή να πετυχαίνει και τόνο και χρώμα στην ψυχαγωγία των εκδρομικών.

Τούτη τη φορά, η εκδρομή ακολούθησε τη διαδρομή Γιάννινα-Ηγουμενίτσα-Σύβοτα-Πρέβεζα-επιστροφή Αρίστη. Μια λαμπερή, καλοκαιριάτικη πια, μέρα, συντέλεσε στην επιτυχία της εκδρομής, μαζί με άλλους παράγοντες, όπως ξεναγήση, μουσική, τραγούδι και η ζεστή ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε από το σύνολο των εκδρομικών.

Η απομάκρυνση από το γνωστό χώρο της Αρίστης, η εναλλαγή φυσικού σκηνικού στη διαδρομή και η αλληλοδιαδοχή μικρών ή μεγάλων οικισμών δεξοξερβά μας, μας αποτράβηξαν από την πεζή καθημερινότητα και μας πρόσφεραν μια μέρα χαμόγελου, χαλάρωσης, ξενοιασιάς. Μαγευτικές οι δαντελωτές ακτές της Θεσπρωτίας, νότια της Ηγουμενίτσας, και μοναδικό και ασύγκριτο το τοπίο των Συβότων όπου, οι περισσότεροι, ξεμουδιάσαμε στα καταγάλανα νερά του Ιονίου κολυμπώντας. Η αρμυρή του γεύση νοστήμισε τη μέρα αυτή, τη ζωή μας και την εκδρομή μας.

Αξίζει να υπογραμμίσουμε την ψυχολογική πλευρά που προσφέρει μια εκδρομή στο σύνολο των εκδρομικών της, μάλιστα με ομοιογένεια πρόσλευσης, γιατί συντελεί στην ψυχική προσέγγιση και «αδελφότητα» των εκδρομικών, στη συναίσθηση μιας μεγάλης οικονόμησης, μέσα στο χώρο της οποίας ξεχνούνται διαφορές, αντιθέσεις, νούστα, εκτιμήσεις κλπ. Η σημερινή ζωή μας, που πολλοί παρόντες απεργάζονται την ανθρωπιά μας και οδηγούν το άτομο στη μοναξιά και στο «καβούκι» του, τέτοιες εκδηλώσεις και γεγονότα βοηθούν τον άνθρωπο στην προσέγγιση με τους συνανθρώπους του, την επικοινωνία και τη συνεργασία.

Τέλος, θα υπογραμμίσω επίσης το ρόλο της δασκάλας του χωριού μας — ή του οποίου δασκάλας αλλιώς σχολειών — για την πρωτοβουλία και επίβλεψη στη συγκεκριμένη εκδρομή. Μας γυρίζει πίσω δεκαετίες, τότε που ο δάσκαλος, σ' ένα χωριό, δεν ήταν ο δάσκαλος-υπάλληλος, αλλά ο πολύπλευρος αξιωματικός στην κοινωνική και πολιτισμική ζωή της μικρής κοινωνίας του.

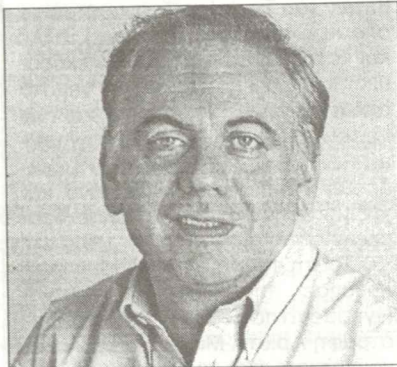
Ύστερα από μια τόσο ευχάριστη - πετυχημένη εκδρομή, ήταν δυνατό να μη δηλώσουμε συμμετοχή στην εκδρομή της επόμενης χρονιάς; Θα έχουμε έναν ισχυρό, ακόμα, λόγο να επιζητήσουμε.

ΣΤ. ΣΥΚΙΩΤΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΟΓΑ Ο ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΜΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Διοικητής του ΟΓΑ τοποθετήθηκε με προσωπική απόφαση του πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη ο συμπατριώτης μας πολιτικός - οικονομολόγος κ. Γιώργος Μουτσόπουλος. Ήδη, ο νέος διοικητής του Οργανισμού - που υπάγεται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έχοντας περί τα 2,5 εκ. ασφαλισμένους-συ-

νταξιούχους- έδωσε συνέντευξη στην Επιτροπή Ακρόασεων των ΔΕΚΟ της Βουλής, στην οποία προηδρεύσε ο κ. Απ. Κακλαμάνης, όπου έδωσε και το στίγμα των προθέσεων του για τον εκσυγχρονισμό του ΟΓΑ. Μετά την επικύρωση της τοποθέτησής του από το Υπουργικό Συμβούλιο και τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, θα αναλάβει και τυπικά τα καθήκοντά του.

Το «ΖΑΓΟΡΙ μας» συγχαίρει τον εκλεκτό συμπατριώτη μας για την ανάληψη των νέων καθηκόντων του και του εύχεται επιτυχία και ευδωμή στο έργο του.

Το «ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Αγαπητοί μου όλοι, μαζί με τις εγκάρδιες ευχές μου για υγεία και καλό καιρό, σας στέλνω το τελευταίο φύλλο του «Η.Μ.», συνοδευμένο με την μικρή μου προσφορά αγάπης και τιμής στο «ΖΑΓΟΡΙ μας» (το θεωρώ και δικό μου, γιατί είναι στενοί και μακροχρόνιοι οι δεσμοί μου). Ο καθένας προσφέρει ό,τι έχει στο καλό και στον κήπο του.

Να είστε όλοι καλά.
Με την αγάπη μου
Λέλα Γκογκώνη

Σημ. Συντ.: Η αγαπητή κυρία Λέλα Γκογκώνη, εκδότρια της εφημερίδας «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΜΕΛΛΟΝ» αναφέρεται σε μία αναδημοσίευσή της από «το Ζαγόρι μας» που σε υστερόγραφη σημείωσή της γράφει: «Η πιο πάνω επιστολή διαμαρτυρίας δημοσιεύθηκε στο τελευταίο φύλλο του αξιόλογου περιοδικού «Το Ζαγόρι μας», που επί 22 χρόνια μάχεται στον αγώνα τον καλό, για την προκοπή των Ζαγοροχωρίων».

Την ευχαριστούμε για τα καλά της λόγια.

Η Σ.Ε.

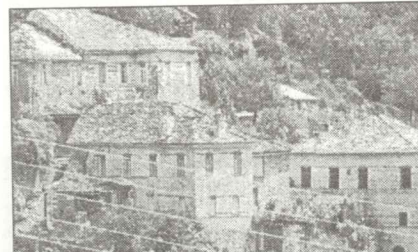
Νέα του τόπου μας

ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

«...των Ελλήνων οι Κοινότητες...»

Αμπελάκια Θεσσαλίας
Μακρινίτσα Πηλίου
Νυμφαίο Φλωρίνης
Οία Σαντορίνης
Πάνορμος Τήνου
Πάπιγκο Ζαγορίου

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η 7η συνάντηση των Κοινοτήτων μελών του Εθνικού Δικτύου Παράδοσης, Πολιτισμού και Κοινοτικού Βίου «...των Ελλήνων οι Κοινότητες...», στα Αμπελάκια του Νομού Λάρισας, το τριήμερο 12-13 και 14 Μαΐου 2000.

Πάπιγκο Ζαγορίου.

Με την παρουσία και την ενεργή συμμετοχή των Αμπελακιωτών οργανώθηκε η συνάντηση που περιλάμβανε τα εγκαίνια της έκθεσης γνωριμίας των Κοινοτήτων του Δικτύου «...ένα μέλλον για το παρελθόν...», στη Μανιάρειο Σχολή, όπου στεγάζεται το Δημοτικό Σχολείο των Αμπελακιών, που ως γνωστόν έχουν επιμεληθεί η παιδαγωγός Γκόλφω Τζελετοπούλου και η αρχιτέκτων Βούλα Διδώνη-Μποζινέκη, την παρουσίαση των εισηγήσεων των εγκριτων δημοσιογράφων της εφημερίδας «Η Καθημερινή» ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ και του καθηγητή ΕΜΠ ΚΩΝ. ΣΥΡΜΑΚΕΣΗ με θέμα:

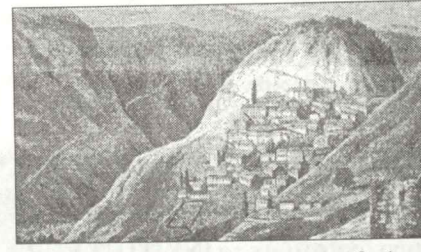
«ΤΑ ΑΜΠΕΛΑΚΙΑ ΣΗΜΕΡΑ» και «ΠΑΡΑΔΟΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΣΤΑ ΑΜΠΕΛΑΚΙΑ», αντίστοιχα, παρουσία των αρχών του Νομού Λάρισας, ανάμεσα στους οποίους διακρίναμε τους κ. Γιάννη Φλώρο, Νομάρχη Λάρισας, κ. Κώστα Τζανακούλη, Δήμαρχο Λάρισας, τους βουλευτές κ.κ. Νασιώκα, Κατσάρο, Πατάκη, νομαρχιακούς συμβούλους κ.ά.

Εξχωριστές παρουσίες με σημαντική συνεισφορά στην υπόθεση του δικτύου θεωρούνται εκείνη του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. ΗΛΙΑ ΜΠΕΡΙΑΤΟΥ και εκείνη του καθηγητή Μουτσόπουλου.

Ο καθένας στον τομέα του αφού εξήρε την πρωτοβουλία των Κοινοτήτων για το πρωτότυπο, πρότυπο, ποιητικό και καινοτόμο εγχείρημά τους, επεσήμανε τις δυνατότητες και τις προοπτικές που διαγράφονται για την προώθηση θεμάτων προστασίας και διαφύλαξης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, παρεμβάσεων στους οικισμούς της κάθε Κοινότητας-μέλους και διαμόρφωσης όρων οικονομικής ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών στις σύγχρονες συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αξιολογήθηκε και εμπλουτίστηκε το πλαίσιο στο οποίο θα κινηθεί το ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης, master plan, των Κοινοτήτων του δικτύου που είχε ήδη υποβληθεί στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και είχε βρει την πλήρη στήριξη της τότε Υφυπουργού κ. Ροδούλας Ζήσης.

Με την προτροπή του κ. Ηλία Μπεριατίου, άριστου γνώστη των έξι παραδοσιακών οικισμών και λόγω της επαγγελματικής του ιδιότητας, προωθείται η υπογραφή προγραμματικής σύμβασης καταρχήν με το ΥΠΕΧΩΔΕ για την άμεση (κατά την τριετία 2001-

Αμπελάκια Κισσάβου σε γραβιούρα την εποχή της ακμής.

2003) χρηματοδότηση δράσεων και soft ενεργειών που ήδη κρίνονται ώριμες.

Στη συνέχεια η υπογραφή ανάλογα θα επιχειρηθεί η υπογραφή ανάλογης σύμβασης με το Υπουργείο Πολιτισμού, μετά από συνάντηση με την αρμόδια Γενική Γραμματέα κ. Λίνα Μενδώνη και τον υπουργό κ. Θεόδωρο Πάγκαλο.

Αποφασίστηκε η σύνταξη μιας συγκριτικής μελέτης, υπό την αιγίδα του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, για την καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης των οικισμών των Κοινοτήτων - μελών του δικτύου και διατύπωσης προτάσεων, παρεμβάσεων και περαιτέρω βιωσιμότητας και ανάπτυξής τους.

Ακόμη αποφασίστηκε η υλοποίηση προγράμματος από τα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς των Κοινοτήτων-μελών του δικτύου, στο πλαίσιο των δράσεων του προγράμματος Comenius με τίτλο small school in small village in the heart of European Union.

Τέλος, αποφασίστηκε να αρχίσει να υλοποιείται η πρόταση του φωτογράφου ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΗ, καθηγητή του ΤΕΙ Αθηνών, για την έκδοση ενός φωτογραφικού λευκώματος με πρωτότυπες φωτογραφίες όλων των Κοινοτήτων μελών του δικτύου.

Βεβαίως θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί η ολόμπια φιλοξενία που γεύτηκαν όλοι οι καλεσμένοι της Κοινότητας Αμπελακιών, υπό τον ήχο της ορχήστρας του μοναδικού ερμηνευτή της δημοτικής μας παράδοσης Δημήτρη Ζάχου και τα νόστιμα παραδοσιακά εδέσματα (φαγητά, πίτες, γλυκά) και το άφθονο αμπελακιώτικο κοκκινέλι που απλόχερα προσέφεραν οι κάτοικοι της αρχόντισσας του Κισσάβου.

ΨΗΦΙΣΜΑ

της Γεν. Συνέλευσης του
Συνδέσμου Σκαμνελιτών
Ζαγορίου Ιωαννίνων - κα-
τοικών Αττικής της 27ης
Μαρτίου 2000

Η Γεν. Συνέλευση ύστερα από ευρεία συζήτηση για τα προβλήματα, που αφορούν την διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του χωριού μας και ειδικότερα την συντήρηση των εικόνων και τοιχογραφιών των Ιερών Ναών: Εκφράζει την βαθύτατη ανησυχία της για την τύχη των φρεσών εικόνων και των τοιχογραφιών των Ιερών Ναών του χωριού μας. Συγκεκριμένα οι θαυμαστές εικόνες των εικονοστασίων του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου, έχουν υποστεί μεγάλη φθορά, με κίνδυνο να καταστραφούν τελείως αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα. Τον ίδιο κίνδυνο διατρέχουν και οι εικόνες και οι τοιχογραφίες και των άλλων Ιερών Ναών. Δεν αρκεί νομίζουμε, η ευλάβεια και η φροντίδα της Εκκλησιαστικής Επιτροπής ΣΚΑΜΝΕΛΙΟΥ, τις οποίες οι δυνατότητες είναι περιορισμένες, για την αποτροπή του κινδύνου ολοσχερούς καταστροφής.

Γι' αυτό κάνουν έκκληση, προς την Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων, την Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, την Εκκλησιαστική Επιτροπή Σκαμνελίου και προς κάθε ενδιαφερόμενο, να ληφθούν άμεσα μέτρα για την διάσωση των εικόνων, πριν είναι πολύ αργά.

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ μας σύμφωνα και με το άρθρο 4 του καταστατικού του και με βαθιά συνείδηση της απιστολής του, θα σταθεί αρωγός και υποστηρίξει με όλες τις δυνατότητες, την προσπάθεια των αρμοδίων.

Το ψήφισμα αυτό εγκρίνεται ομόφωνα από την Γεν. Συνέλευση και εξουσιοδοτείται το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου, να το υποβάλει αρμοδίως και να το δημοσιεύσει στις εφημερίδες «ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ», «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ μας», «ΖΑΓΟΡΙ-ΣΙΑΚΑ ΝΕΑ».

Ο Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης
ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΣΤΟ ΣΤΟΧΑΣΤΡΟ ΤΩΝ ΚΥΝΗΓΩΝ ΟΙ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Μερικοί κυνηγοί, αποφεύγουμε να τους χαρακτηρίσουμε, πυροβολούν με σκάγια και με μπαζές τις πινακίδες, που έχουν τοποθετηθεί σε διακλαδώσεις και επίκαιρα σημεία (Άγιος Αθανάσιος κλπ.). Είναι απαράδεκτες και απερίσκεπτες πράξεις.

Το «Ζ» μας

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

Το τελευταίο διάστημα γίνεται στα χωριά του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου συστηματική αναμόρφωση του δικτύου του ΟΤΕ, κάτι που επί χρόνια αποτελούσε πρόβλημα για τους κατοίκους και των γειτονικών περιοχών.

Δυστυχώς όμως, η παρέμβαση αυτή γίνεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη και να εφαρμόζεται ο σχετικός νόμος.

Και ο νόμος, στην προκειμένη περίπτωση, προβλέπει ότι υπέρχει εγκατάσταση δικτύου, αλλά επιβάλλει να γίνονται όλες οι υποθέσεις. Πιο αναλυτικά σημειώνουμε:

Το θεσμικό πλαίσιο που καθορίζει τον τρόπο παρέμβασης στο δομημένο και άλλο περιβάλλον του χωριού αυτού, είναι τα Προεδρικά Διατάγματα 26-9-79 ΦΕΚ 155Α και 15-6-95 ΦΕΚ 423Α. Είναι αυτά τα διατάγματα τα οποία μας «αποχρεώνουν», όπως είμας, που έχουμε την τύχη να είμαστε κάτοικοι με αυτήν την περιοχή, να χρησιμοποιούμε συγκεκριμένα υλικά και συγκεκριμένη τεχνική στην κατασκευή ή συντήρηση των δικτύων μας. Γενόνο που υποχρεώστε αγόγγυστα, παρ' ό,τι το οικονομικό κόστος που συνεπάγονται οι δε-μαρτίες αυτές είναι σημαντικό για μας.

Στο ίδιο αυτό διάταγμα, στο άρθρο 1 παραγράφος 5δ, αναφέρονται τα εξής: «Κάθε εργο υποδομής οργανισμών της αετίας (ΑΕΗ, ΟΤΕ κλπ.) επιβάλλεται να είναι υπόγειο».

Οι οργανισμοί κοινής ωφελείας (ΑΕΗ, ΟΤΕ κλπ.) υποχρεούνται να αναλαμβάνουν με δικές τους δαπάνες κατά την εγκατάσταση ή και βελτίωση των υποδομών τους την αποκατάσταση της αρχικής μορφής του κοινόχρηστου χώρου».

Είναι μια διατύπωση που δεν χωράει παρερμηνείες, αλλά που στην περίπτωση της εγείρονται προβλήματα απόλυτα.

Επειδή πιστεύουμε ότι διλημματα, που τίθενται από πολλές πλευρές - έμμεσες ή άμεσες - του τύπου: «Η αποδέχεται αυτού του είδους την αναμόρφωση του δικτύου (την παράνομη) ή το δικτύο σας θα παραμείνει χωρίς βελτιώσεις», είναι απαράδεκτα και εκβιαστικά.

Επειδή το κράτος και οι κάθε λογής εταιρίες, δημόσιες ή ιδιωτικές ενδιαφερόμενες, μας οφείλουν κάποια δεν τους ζητάμε εμείς, μας και ο χώρος αυτός αποτελεί κατά κοινή ομολογία όλων, ένα πολύτιμο για ανάπτυξη και πρόοδο.

Ζητάμε:

- Από την πολιτεία να εφαρμόσει τις νόμιμες που έχει θεσπίσει.
- Από την τοπική αυτοδιοίκηση να σταθεί και να εποπτεύει την τήρηση των όρων αυτών, που προληπτικά καταστράφησαν αυτή τη στιγμή.

Από τους συμπολίτες μας να βρουν σε εποχικά για να προστατέψουν όλα μαζί τα χωριά μας και να διακηρύξουν ότι δικαιούμαστε.

Τα να σταματήσουμε πλέον στο όνομα «αναμόρφωσης», της οποιασδήποτε παρεμβατικής υπηρεσίας την συστημική και να ανατρέξουμε υποβάθμιση των χωριών μας.

Και την πρόταση ευθύνη γι' αυτό, την οποία η τοπική αυτοδιοίκηση και τα στελέχη που θα πρέπει πρώτα αυτοί να αναλάβουν, να προβλέπει το γράμμα του νόμου για τον δήμο τους, να δικαιούνται να υπερασπίζονται την εφαρμογή του και να έπονται των αποφάσεων και των παρεμβάσεων στην περιοχή τους.

Από είναι ανεπίτρεπτο!

Γίνενα 14-6-2000

Τ. Δ.Σ. Πολιτιστικού Συλλόγου
Κ. Πέδων Συλλόγ. Νέων Αγίου

1.7. Την στιγμή που συντάσσεται η παρούσα διαμαρτυρία, παρ' όλην την προσπάθεια κινητοποίησης μας και την έγκριση εντολή που έχει λάβει ο ΟΤΕ από την πολιτεία για την άμεση έναρξη των εργασιών, τα έργα του δικτύου δεν έχουν ξεκινήσει κανονικά. Οι υπεύθυνοι κατασκευαστές να μας δώσουν μια απάντηση και ολοκληρωμένη.

Νέα του τόπου μας

Η ανέγερση του «Λαογραφικού Μουσείου Αγάπιο Τόλη»

Δικαιώωση για τον ίδιο, την παράδοση και τον πολιτισμό

Σε ενιαίο και κατάλληλο χώρο θα εκθεθούν σύντομα τα χιλιάδες αντικείμενα, της συλλογής του Αγάπιο Τόλη που σήμερα βρίσκονται αποθηκευμένα σε τέσσερα διαφορετικά κτίρια. Η ΝΕ της ΝΑ με τη χθεσινή της απόφαση για την έγκριση της μελέτης και διακήρυξης δημοπρασίας του έργου «Διαμόρφωση χώρου στη θέση «Αγάπιο Τόλη» στους Κήπους Ζαγορίου» προϋπολογισμού 130.000. 000 δρχ. το δρόμο για την ολοποίηση ενός σημαντικού για τον πολιτισμό και την παράδοση έργου και ταυτόχρονα έδωσε την χαρά και την ικανοποίηση στον κ. Τόλη, που για χρόνια πάλευε να πείσει την πολιτεία να ανεγείρει ένα μουσείο για την πλούσια συλλογή του.

Η μελέτη του έργου αφορά την κατασκευή παραδοσιακού κτιρίου που περιλαμβάνει υπόγειο και ισόγειο χώρο, επιφανείας 400μ² ο κάθε όροφος που πρόκειται να φιλοξενήσει τη συλλογή λαογραφικού υλικού του Αγάπιο Τόλη. Η μελέτη εκπονήθηκε από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της ΝΑΙ.

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ

«Η ίδρυση και λειτουργία του λαογραφικού μουσείου «Αγάπιο Τόλη», που προϋποθέτει την ύπαρξη κατάλληλου χώρου, αποτελεί έργο μεγάλης σημασίας για την προστασία και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, μιας περιοχής με πλούσιες παραδόσεις. Είμαι βέβαιος ότι θα αποτελέσει πολύ έλξη πολυάριθμων επισκεπτών», τόνισε ο κ. Ζαρμπαλάς.

«Είμαι ικανοποιημένος», πρόσθεσε «γιατί αισθάνομαι ότι επιτελούμε ένα χρέος και έναντι της περιοχής αλλά και του ίδιου του κ. Αγάπιο Τόλη που με παρά για χρόνια αφιερώθηκε σ' αυτή την υπόθεση».

Ο ΑΓΑΠΙΟΣ ΤΟΛΗΣ

Ο Αγάπιος Τόλης εξέφρασε τις θερμές του ευχαριστίες προς το Νομάρχη κ. Ζαρμπαλά, τη Νομαρχιακή Επιτροπή και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων για την απόφαση που έλαβαν.

«Ευχαριστώ θερμά το Νομάρχη κ. Ζαρμπαλά, τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Λαλιώτη και όλους όσους με βοήθησαν για να φτάσουμε να γίνει πραγματικότητα το όνειρό μου και να βρει στέγη η συλλογή μου», είπε συγκινημένος.

ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΥΠΕΧΩΔΕ

Με απόφαση του κ. Κώστα Λαλιώτη, Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, εγκρίθηκε επιχορήγηση - από το Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολυεθνικών Σχεδίων (ΕΤΕΡΠΣ) - της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, με το συνολικό ποσό των 30.000.000 δρχ. για το έργο «Διαμόρφωση χώρου στη θέση «Αγάπιο Τόλη» στους Κήπους Ζαγορίου, ώστε να ξεκινήσει η διαμόρφωση κατάλληλου χώρου που θα στεγαστεί το λαογραφικό μουσείο, με την πλούσια συλλογή λαογραφικού υλικού του Αγάπιο Τόλη.

Κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στην Αθήνα ο Νομάρχης έλαβε τη διαβεβαίωση από το ΥΠΕΧΩΔΕ ότι θα ενισχυθεί η χρηματοδότηση.

ΤΙ ΕΓΡΑΨΕ Ο ΕΥΡ. ΜΑΚΡΗΣ

«Ο Αγάπιος Τόλης είχε εν αμεράκι. Μερικά στην αρχή, που σιγά-σιγά έγινε πάθος. Πάθος ασίγαστο να μαζεύει ό,τι παλιό έβρισκε. Ό,τι για τους άλλους θε-

ωρούνταν πια ξεπερασμένο και άχρηστο και το πέταγαν ή το πουλούσαν, για τον Αγάπιο ήταν θησαυρός» γράφει ο κ. Ευριπίδης Μακρής στο βιβλίο του «ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΑΠΙΟΥ ΤΟΛΗ» που έχει εκδόσει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων.

Ό,τι φόρεσε ή χρησιμοποίησε ο άνθρωπος του τόπου μας τον περασμένου και του τωρινού -μέχρι τον πόλεμο του '40- αιώνα, όλος ο πλούτος που 'φεραν οι Ζαγορίσιοι απ' τους τόπους της ξενιτιάς (Πόλη, Σμύρνη, Βλαχία, Ρωσία, Βιέννη, Βενετία) είναι συγκεντρωμένος εδώ, στο Μουσείο του Αγάπιο Τόλη, που δεν ανήκει μονάχα στους Κήπους. Είναι μουσείο πανζαγοριστικό, γιατί εκεί μέσα, στις αίθουσες του Μουσείου, είναι κλεισμένη ολόκληρη η ιστορία του Ζαγορίου. Εκεί μέσα οι επερχόμενες γενεές θα βλέπουν την ιστορία των προγόνων τους αποτινάσσοντας φόρο τιμής στον άνθρωπο που αφιέρωσε τη ζωή του γι' αυτό το έργο....».

Η συλλογή του κ. Αγάπιο Τόλη, περιλαμβάνει:

* Ενδυμασίες και κοσμήματα, Επιπλά και χαλιά, Είδη διακόσμησης σπιτιού, Εικόνες, φωτογραφίες, πίνακες, Οικιακά σκεύη (χαλίκια, ξύλινα, πήλινα), Εργαλεία και μηχανές παραδοσιακών επαγγελματιών. Όπλα - σπαθιά - μαχαίρες, Παλιά έγγραφα - βιβλία - χάρτες, Γραμματόσημα.

(«ΗΠΕΙΡΟΣ» Πέμπτη 25/5/2000)

Για τον κουμπάρο μου τον Αγάπιο και το καταπληκτικό μουσείο του

Πέρασα προχθές Αγάπιο από την Μπάγια, σε ανάμνηση στο μουσείο σου και δικαίωτά μου έκανες παρόμοια, ότι δεν έγραψα μια φορά δυο σειρές για το μουσείο σου και την καταπληκτική δουλειά που έχεις κάνει.

Τι να πω;
Πως να βρω λόγια.

Τι να περιγράψω από τους θησαυρούς που έχω εσύ συγκεντρώσει.

Και τώρα δεν το πωλώ γιατί και σε λίδες κανείς να γράψει θα είναι τίποτε μπροστά σ' αυτά που βλέπει.

Δεν ξέρω αν άλλο μουσείο λαογραφικό στην Ελλάδα έχει αυτόν τον πλούτο.

Ίσως το Λαογραφικό Αθηνών, ίσως το Μπενάκι, πάντως εγώ δεν έχω δει πιο πλούσια συλλογή.

Να περιγράψω τις καταπληκτικές φορεσιές, τις θαυμάσιες κασέλες, το πλήθος από οικιακά σκεύη, την τεράστια συλλογή σπιντικού νοικοκυριού.

Τι να πω; Τι να πρωτοβαστώ, τα κεντήματα, τα όπλα, τα γεωργικά εργαλεία;

Όποιος μπαίνει στο μουσείο σου μένει με το στόμα ανοιχτό.

Εκείνο που θέλουμε να μάθουμε και γω και πολλοί που έρχονται στο μουσείο σου, είναι:

Πόσον καιρός ταμάζαμε όλα αυτά; που τα βρήκες;

Τι δόλεψες για να τα αποκτήσεις; Τι κόπο και θυσίες έκανες;

Το μόνο που με στενοχώρησε ήταν η στενότητα του χώρου.

Τόσο υλικό για να εκτεθεί κανονικά δεν φτάνουν ούτε είκοσι αίθουσες, ει-

δικά διαμορφωμένες, ώστε να εκταθεί όλος αυτός ο θησαυρός σου.

Βεβαίως δεν φταις εσύ, αυτά δεν γίνονται αν δεν υπάρχουν πόροι οικονομικοί και τους πόρους αυτούς δεν μπορεί να τους διαθέσεις εσύ.

Άκουσα από σένα πρόκειται να γίνει ένας πολιτιστικός φορέας ο οποίος θα χειριστεί το θέμα με την δική σου βεβαία παρουσία σαν ισόβιος πρόεδρος.

Θα έχει τους υπαλλήλους του, το επιστημονικό προσωπικό, τους πόρους και ότι άλλο χρειάζεται.

Εύχομαι να ζήσεις και να τα δεις.

Ο καμμένος μου ο κουμπάρος ο Κώστας ο Λαζαρίδης, δεν ευχόταν να δει ότι έκανε μετά η Ριζάρειος.

Αν ζούσε λίγα χρόνια ακόμη, το ιδρυμά του θα ήταν πολύ καλύτερο.

Όταν γίνει ένα σωστό μουσείο θα μπορεί ο καθένας, Ζαγορίσιος και ξένος να το επισκέπτεται και να θαυμάζει τον πλούτο του Ζαγορίου πολιτισμού.

Συγχαρητήρια κουμπάρε Αγάπιο. Εγώ δεν έχω τη δυνατότητα να πω περισσότερα, γι' αυτά που είδα.

Σου εύχομαι! Να ζήσεις χρόνια πολλά. Να είσαι γερός.

Να χαιρετάς τους θησαυρούς σου και μαζί να τους χαίρομαστε και μεις όλοι, αλλά και ο καθένας που έρχεται στο Ζαγόρι και επισκέπτεται το καταπληκτικό μουσείο σου.

Κάνε κουράγιο, προπαντός μην στενοχωριέσαι.

Σε θέλω σαν τον τελευταίο βράχο που έμεινε στο Ζαγόρι μας.

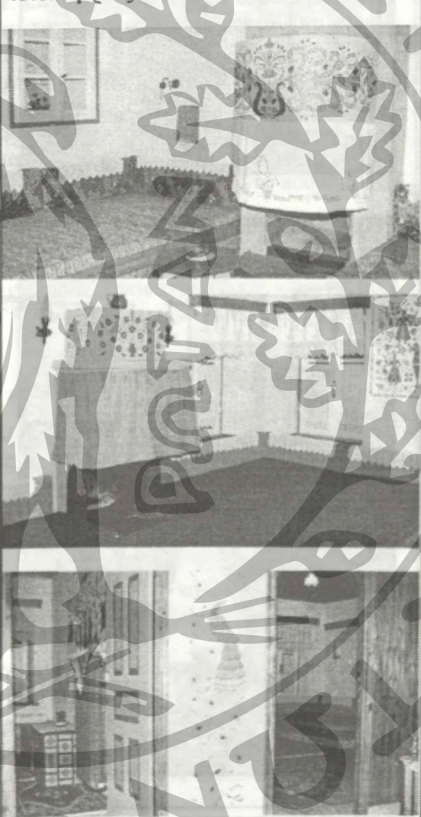
Κουκούλι 26-5-2000
Γιάννης Βακούλης
Κουκούλι Ζαγορίου

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ ΚΑΠΕΣΣΟΒΟ

440 07 Καπέσοβο, Ζαγόρια
τηλ. 0653-71 723-4, 095-529357

Υπεύθυνη: Φίτσου Βελισαρία

Μοναδικός παραδοσιακός, αρχοντικός ξε-
νώνας, αναπαυτικός, με ζεγαρανές
στοιχούς τοίχους. Διαθέτει κεντρική θέρμαν-
ση. Αποτελεί ιδανικό σημείο για εκδρομές
στη Χαράδρα του Βίνου αλλά και στα άλλα
Ζαγοροχώρια. Στην αναφερόμενη τιμή
περιλαμβάνεται σπιτικό πρωινό με ντόπια
πρόϊοντα. Το 4κλινο χωράνετα 20.000 δρχ.
με πρωινό. Οι καφέδες είναι προσφορά της
ιδιοκτησίας.

Γιάννης Βακάμης
Δάσκαλος, Κουκούλι

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

— Οι ερίτιμες κυρίες Ερμηνεία και Άντα Φωτιάδη, στη μνήμη του Αθανασίου Φωτιάδη, δώρισαν μισό εκατομμύριο δραχμές στην Ευανθία Τέφα, φοιτήτρια Μικροβιολογίας σε Πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

Η οικογένεια Χρήστου Τέφα τις ευχαριστεί θερμά

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Ως εκπρόσωπος της Μονής Ασπραγγέλων ευχαριστώ την οικογένεια του Καρβούνη Απόστολου του Γεωργίου, για την προσφορά των 40.000 δρχ.

Τσολάκης Φρίξος

ΒΡΑΔΕΤΟ

— Ο Ανδρέας Δημ. Τσουμάνης από το Βραδέτο Ιωαννίνων, προσέφερε ποσό δραχμών (30.000) για τις ανάγκες της Εκκλησίας Βραδέτου, στη μνήμη του εξαδέλφου του, Νικολάου Κων. Τσουμάνη, ο οποίος απεβίωσε το έτος 1999.

Η Εκκλησ. Επιτροπή ευχαριστεί

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

— Η κ. Πηνελόπη Βερτοδούλου-Σολωμού, δώρισε στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Ελαφοτόπου μια ασημένια καντήλα.

— Η κ. Βούλη Γκράτζιου προσέφερε στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Ελαφοτόπου το ποσό των 150.000 στη μνήμη των Μενελάου, Φιλοποίμενα και Αγαμέμνονα Γκράτζιου.

— Η κ. Πανδώρα Γιαννούτση-Ζήση, τοποθέτησε με δαπάνη της μοκέτα σε ολόκληρη την εκκλησία του Αγίου Νικολάου Ελαφοτόπου, καθώς και δυο διαδρόμους προς το Ιερό και προς το Δεσποτικό.

Η Εκκλησ. Επιτροπή ευχαριστεί

ΚΗΠΟΙ

— Ο κ. Σπύρος Τσάντης προσέφερε υπέρ του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Κήπων το ποσό των 20.000 δρχ. εις μνήμη Κλεοπάτρας Σωτηροπούλου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

— Το Δ.Σ. του Συνδέσμου Σκαμνε-λιτών Αττικής, εκφράζει τις ευχαριστίες του στην κα Νίκη-Ζουμπούλη Κανιάρη για την ενίσχυση του συνδέσμου με το ποσό των 20.000 δρχ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

Μοναδική πηγή εσόδων για «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» αποτελούν οι ετήσιες συνδρομές και προσφορές των συμπατριωτών μας.

— Από αμέλεια ΑΣ ΜΗ ΤΟ ΞΕΧΝΟΥΜΕ για να συνεχίσουμε απρόσκοπτα την έκδοσή του.

Η ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

20.000

Μαρία Δάνου
Παππά Θέα

10.000

Καπνίση Αθηνά
Μανδαλάς Κων/νος
Τσίκης Νικόλαος

5.000

Βασδέκης Ηλίας
Βλαχόπουλος Θεμιστοκλής
Γεωργάκης Αλέξανδρος
Δάλλας Πολύβιος
Καπρίτσιου Αγγελική
Οικονόμου Έλλη
Πανταζής Λευτέρης
Σιούτης Αριστοτέλης
Χριστοδούλου Αχ. Κων/νος

4.000

Στάρα Μαγδαληνή

ΔΙΟΡΘΩΣΗ:

Στο προηγούμενο τεύχος λανθασμένα οι παρακάτω συνδρομητές εντάχτηκαν στην κατηγορία των 20.000 αντί του ορθού των 10.000 δραχμών:

1. Αρβανίτης Ιωάννης (2)
2. Ζηκοπούλου Άρτεμη
3. Καζανζή Γλυκερία
4. Κώστας Βασίλης
5. Τζούρδα Φρειδερίκη
6. Φλώρος Αχιλλέας

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί, δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

21.000

Παπαβρανούσης Ευστάθιος
(7)

12.000

Σαββοπούλου Ελπίδα (4)

10.000

Τσάντης Σπυρίδων (3)

6.000

Γέπη Αθηνά (2)

Ζήση Ελένη (2)

Ζήσης Γεώργιος (2)

Καρβούνης Χρήστος (2)

Καριπίδου Ελένη (2)

Μπαναγή Ιωάννα (2)

Μπούνας Δημήτριος (2)

Περιστέρης Ιωάννης (2)

Τσουμάνης Χρήστος (2)

3.000

Αποστόλου Άδμητος

Γκίτσας Αησιλάος

Δεληγιάννης Χριστόδουλος

Δρούγιας Χρόνης

Ζαΐρης Ιωάννης

Καλαντζή-Γιαννοπούλου Ιω-
άννα

Καρανίκας Νικόλαος

Μπουνόβας Αναστάσιος

Παπαληθεία Έλλη

Παππάς Μιχαήλ

Πετσάνη Παναγιώτα

Πολύζος Νικόλαος

Σταθάτου Φερενίκη

Τσιμόπουλος Κων/νος

Τσουμάνης Γεώργιος

Τσουμάνης Κων/νος

Τσώλη Νίκη

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί, δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Ο κ. Καρατζάς Μιχαήλ 20.000 δρχ. στην μνήμη των γονέων του Δημητρίου και Μεριτζένης, της συζύγου του Μάρικας και της αδελφής του Φερενίκης.

— Ο κ. Τέφας Χρήστος 5.000 δρχ. στη μνήμη του γιατρού Αθανασίου Φωτιάδη.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★
Ιδιοκτήτης - Εκδότης:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ
2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
3. ΖΑΡΙΑΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
4. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
5. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ
6. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
7. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
8. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ
9. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
10. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
11. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ
Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.
Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 30170

Υπεύθυνος Υλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ
Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 27.105

Στο ρεπορτάζ:

Κ. Δ. Χριστοδούλου

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές,
εμβάσματα:
Περιοδικό «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»
Σέινα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροπολείο
ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Ιωάννινα 45444.
Κατώτερη ετήσια
συνδρομή δρχ. 3.000
Για το εξωτερικό δρχ. 6.000
ή 20 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ
ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ - ΠΑΝΤΑΖΗ

★
Τυπογραφεία:
Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ
Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπύνη)
Τηλ. 20.544 - 27.845
Ιωάννινα 454 44